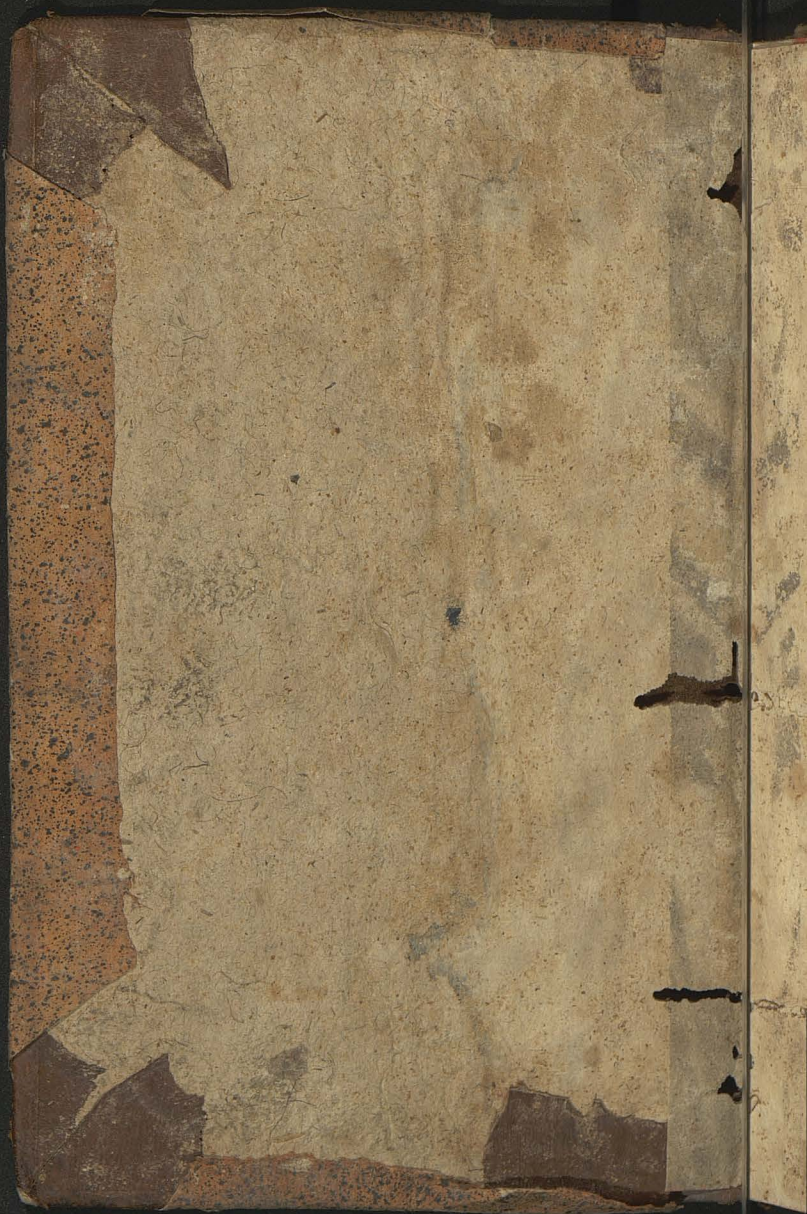
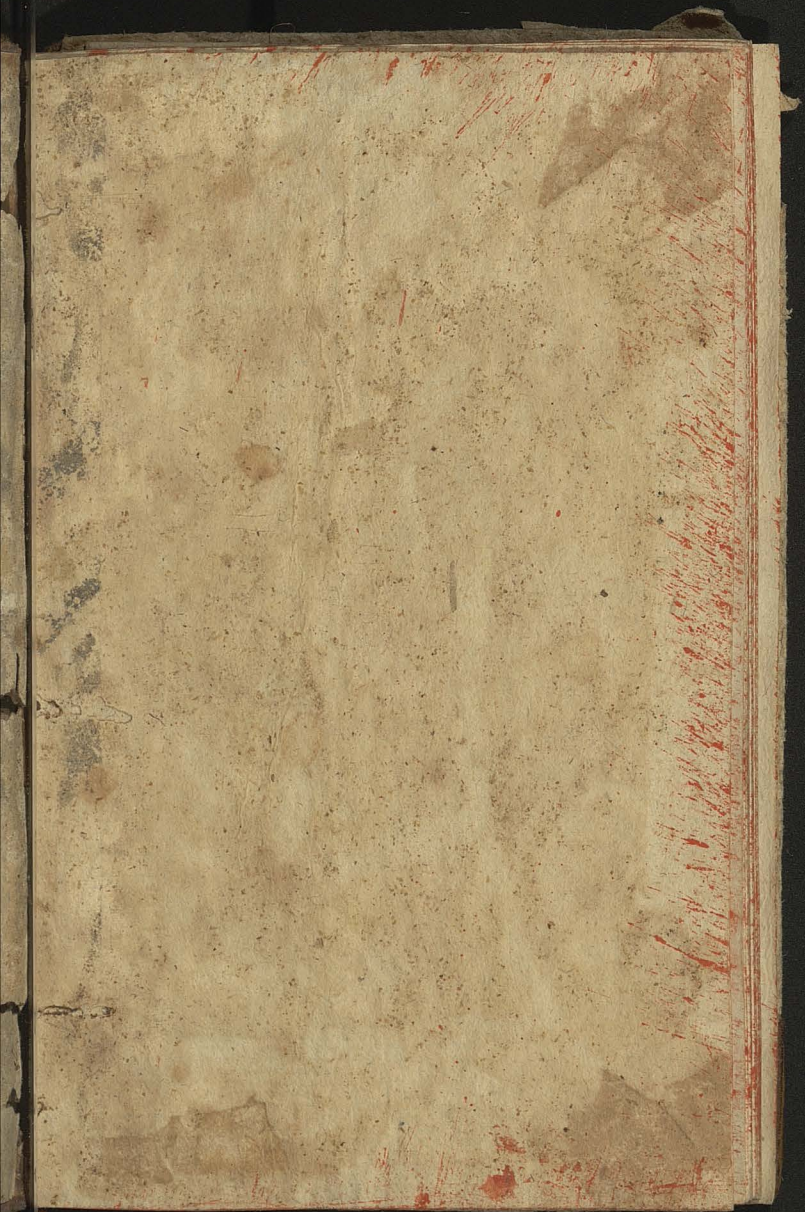
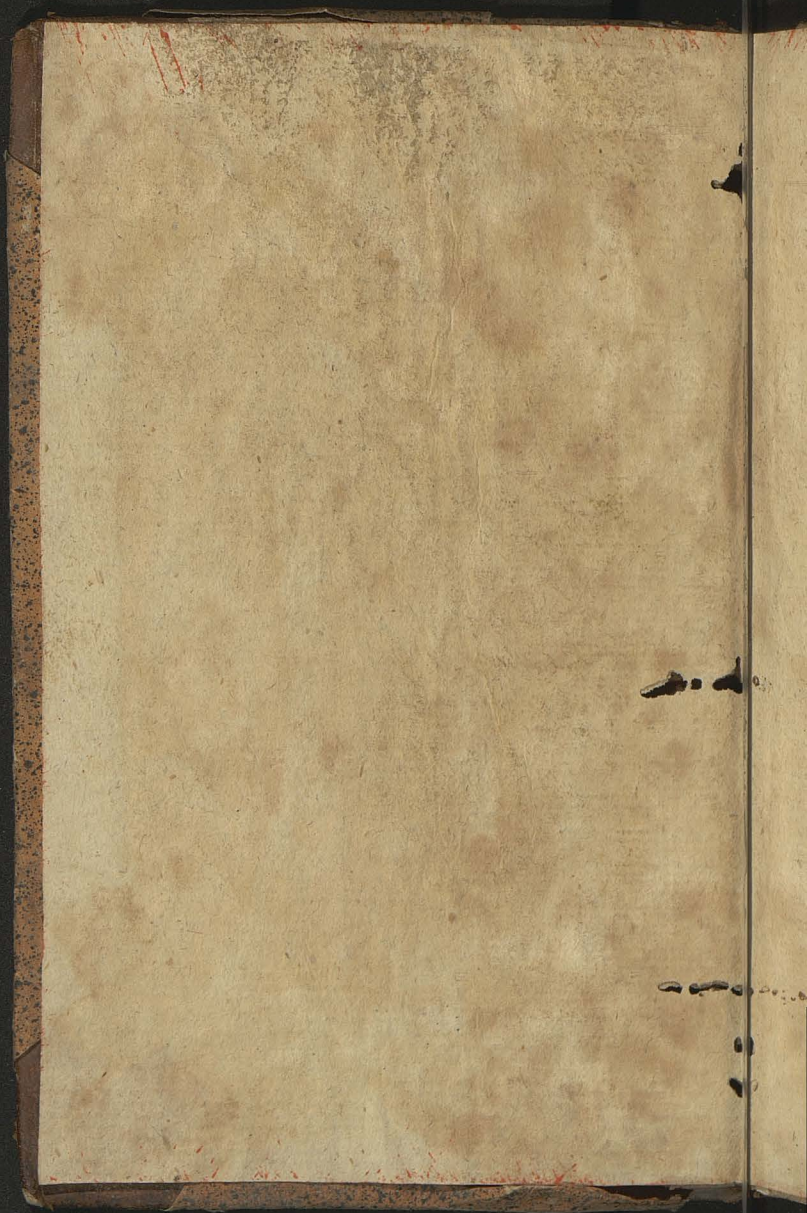
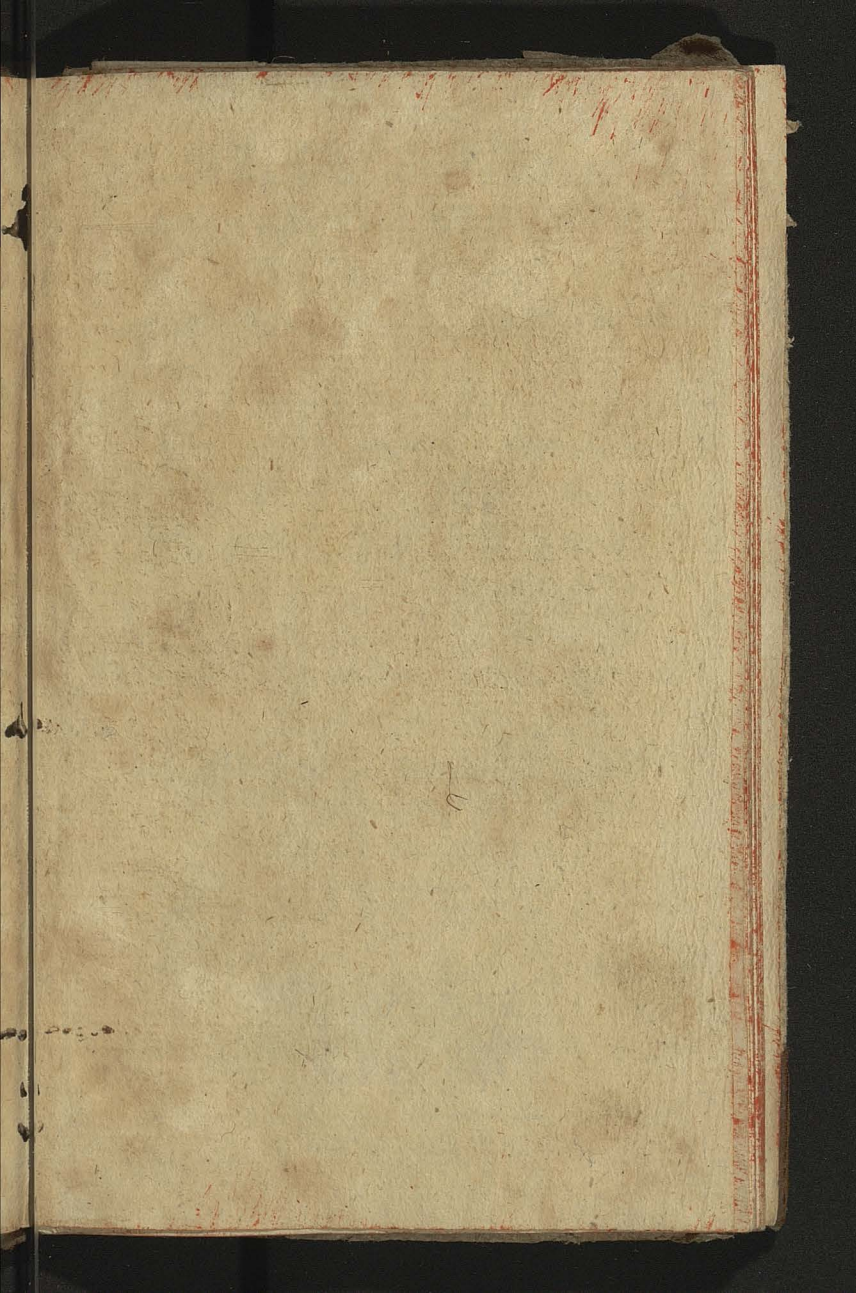

- 27

35

BIBLIA SACRA,
CARMINIBUS MNEMONICIS
COMPREHNSA,

Cum brevi adjecta notitia de Scriptoribus Sacris,

S U B

A U S P I C I I S

MAGNIFICI DOMINI DOMINI.

JOANNIS BAPTISTÆ,

HUSSARZEWSKI,

DAPIFERI SMOLENSCENSIS

Ex Libris D U M *Rendi Dni*
Publicum Studiorum suorum facerent periculum

SACRÆ THEOLOGIÆ CANDIDATI,

~~Philippi IN Gacicki~~

SEMINARIO VARSAVIENSI

CONGREGATIONIS MISSIONIS,

PRÆSENTATA.

Domini Galsowski

ANNÔ 1778.

BIBLIA SACRA

CANTABRIGIENSIS

COMPTONENSIS

Cum brevi etiam notitia de scripturae sacrae

et

historia

MAGNICI DOMINI DOMINI

IOHANNIS BAPTISTAE

HUSSARSKI

DAPHERI ENOLESCHENSIS

et

Publica etiam nota facient periculum

SACRE THEOLOGICAE CANDIDATI

SEMINARIO VARSAVIENSIS

Consecrationis Missarum

PRÆSENTATA

Anno 1773

MAGNIFICE DOMINE.

*P*erbreve[m] hanc totius Sacræ Scripturæ synopsim, unâ cum respicientibus eam Positionibus Theologicis, quod TIBI dedicem, sub tuoque nomine evulgare ausim, facillè veniam dabis; TU enim fecisti, dictis factisque tuis cum mihi declarasti: quàm magno Sacrarum Scripturarum amore capiaris, quâvè ad Sacrum Codicem diligentia recurras; Cùm TIBI in sedula tua Librorum Spiritualium lectione, aliquid inde haustum acceptumque legere contingat. TE felicem beatumque satis! quem tantopere Sacræ paginæ lectio delectat; bene videlicet cognoscis: quod De ista Civitate, unde peregrinamur, hæc litera nobis venerunt. Ipsæ sunt Scripturæ, quæ nos hortantur, ut bene vivamus: quodque Imperator Cæli, Dominus Angelorum & hominum, pro vita Tibi epistolas suas transmisit, has TU quia prout par est, ardentè legere non negligis, ex eo est, quod habens solatio Sanctos libros, qui sunt in manibus tuis, nullò aliò indigere videaris, ita: ut verè de TE [procul verbo absit adulatio] illud Prophetæ dicatur: Sedebit solitarius, & tacebit, quia levavit super se. Ea re etiam fit: quod TE non delectat, uti delectare solet, maximoque plurimis esse in pretio, hoc præsertim nunquam satis hac ex parte deplorando sæculo, eorum auctorum lectio, qui præ pudore pestiferis liberculis suis, ne nomen quidem suum apponere audent; non arripunt TIBI Libertinarum fabularum, cæterarumque anilium collectiones, aut alia quæque infanda ac impia scripta, quibus Religionis & Deo bellum inferitur: aversaris Tu ea, refugisque omnia, quæ pernicioza atque venenata sunt, & quæ ex pestilentibus nōsti emanasse fontibus, ut nuper [in quo quis

S. Augu:
Conc: 2.
in Psalm.
90.
S. Greg:
Mag:Lib:
4. Epist:
84.
I. Mach:
2. 9.
Thr: 3.
28.

TE condignè laudaret?] ad exemplum nobis,
o utinam omnibus! ostendisti: dum oblatum
TIBI ex D. Rousseau fragmentum excerptum,
quasi singulare de libertate hominis scriptum,
quòd reapse ad exacerbandos in suos Topar-
chas subditorum animos, subdolè est concin-
natum, rejecisti; tacitè indicando: libros li-
bellosvè ejusmodi haud tuæ lectionis esse;
quod Ego Servus Tuus, jam ab annis ali-
quot, pluribus TIBI devinctus nominibus, pro-
bè intelligens, in signum grati erga TE ani-
mi mei, hoc compendiolum eorum Librorum,
quos TE in magnis deliciis habere perspexi,
offerre decreveram: quod dum jam exhibeo,
Deum Ter Optimum, Maximum, ut Nomen
Tuum in Libro vitæ scriptum, semper reten-
tum inveniatur, supplex oro.

TUÆ MAGNIFICÆ
DOMINATIONIS

Humilis Servus.

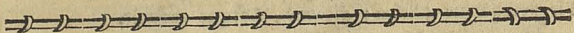
J. C. C. M.

NUMERUS

ET ORDO LIBRORUM.

UTRIUSQUE TESTAMENTI.

Accipe Sanctorum numerum seriemque librorum :
Genesis, Exo, Levi, Numerorum, Deuteronomi,
Post Josue, Judicum, Ruth, Regum, Paralip, Esdræ,
Tobia, Judith, & Esther, tum Job, Davidicusque,
Dat Proverb, Eccles, Cantat, Sapit, Ecclesiastic,
Jsai, Jeremias, Baruch, Ezech, Danielque,
Osee, Joel, Amos, post hunc est Abdia, Jonas,
Michzam sequitur Nahum, & Habacuc, ac Sophonias,
Aggæum cum Zacharia Malachi, Machabæus,
Matthæus, Marcus, Lucas, Joannis, & Actus.
Roma, Corinth, Galatæ Ephesi, Philippe, Colossen,
Thessal & Timoth, Titus, Philemon, Hebræus.
Et Petrus, Joan, Jacobus, Judas & Apoc.
Cognita Sacrorum sic fit tibi summa Librorum.

MOyses Propheta sanctissimus & verustissimus, & primus inter Scriptores Ecclesiasticos, natus est, secundum Bellarmini computum, anno bis millesimo quadringentesimo tertio ab initio mundi. Vixit annis centum viginti. Anno octogesimo vitæ suæ suscepit jussu Dei principatum Hebræorum id est: anno mundi 2483. Obiit anno mundi 2523. Vir fuit doctissimus non solum in omni sapientia Ægyptiorum, ut dicitur à S. Stephano Act: 7, sed etiam in arte Historica, Poetica, Oratoria, Morali & Theologica, ut ex libris ejus intelligi potest. Scribit enim Historiam, Genealogias, & res gestas Patriarcharum ab Orbe condito, usque ad exitum filiorum Jsrael de Ægypto, id est ab initio temporum usque ad annum bis millesimum quadringentesimum octogesimum tertium, imo etiam usque ad obitum suum, id est usque ad annum bis millesimum quingentesimum vicesimum tertium. Quæ post mortem Moysis scribuntur in extremo capite Deuteronomii, addita sunt vel à Josue, vel ab Esdræ, vel ab alio aliquo Propheta. Insignem fuisse Poetam Moysen testantur duo Cantica ipsius, alterum Exodi 15. alterum Deuteronomii 32. Oratorem testatur ipsius oratio,

42. 43. 44. 45.
 Vincla, metusque, minæque, probant demum oscula fratrem.
 46. 47.
 Israel Ægyptum ingreditur; fitque incola Gessen,
 48. 49. 50.
 Hos, illos moriens benedicit: obit quoque Joseph.

E X O D I.

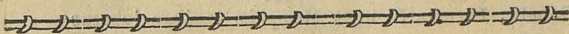
Cap: I. 2.
 Israel opprimitur; Moyses exde aufugit aulã
 3. 4.
 Mittitur in signis; Sociusque adjungitur Aãron
 5. 6.
 Pejus agit Pharaos; Dominusque potentiùs instat.
 7. 8. 9.
 Virga vorat; rubet unda; Animalia; pestis & ulcus,
 10. 11.
 Grando, Locusta & nox: Memphim spoliare jubetur
 12. 13.
 Extinctis primogenitis, dum Pascha fit, exit
 14. 15.
 Trans mare, submerso grates Pharaone rependit
 16. 17.
 Manna datur, fluit è silice unda, Amalecque fugatur.
 18. 19.
 Justitiã partitur onus: Sina lampade fulget
 20. 21. 22. 23.
 Hinc præcepta Dei, hinc & judicialia traxit
 24. 25.
 Sancitur fœdus: rerum exemplaria dantur.
 26. 27. 28. 29. 30. 31.
 Velum, Altare, Oleum, vestes, thymiamata, fabri,
 32. 33. 34.
 Plebs idola colit: veniam Tabulasque recepit.
 35. 36. 37. 38. 39. 40.
 Ex donis populi, Domino fit mobile templum.

L E V I T I C I.

Cap: I. 2. 3.
 Immaculata holocausta, oblatio, & hostia pacis.
 A 2 Inscius,

4. 5. 6.
 Inscius, immundus, reus offert, atque Sacerdos.
 7. 8. 9. 10.
 Vescitur his unctus Domini; offert: hos vorat ignis.
 11. 12.
 Esca legenda tibi: mundanda puerpera dono.
 13. 14. 15.
 Discerne, & munda lepram; & cum sanguine semen.
 16. 17. 18.
 Sic intra, & macta: conjungi turpe propinquis.
 19. 20.
 Sisque pius, justusque: magos fuge & omne nefandum
 21. 22.
 Uincti sint Sancti; sit cuncta oblatio sancta.
 23. 24. 25.
 Festa colenda, Deusque; & septenarius annus,
 26. 27.
 Hinc rectis bona, & hinc pravis mala: reddite vota.

NUMERORUM.

Cap: 1. 2.
 Bellantem numera populum; & per castra locato.
 3. 4.
 Pro primogenitis, & templo assume Levitas.
 5. 6.
 Ejice pollutos, bibat uxor adultera: Vota,
 7. 8.
 Offert quæque Tribus sua dona; Aaronque Levitas.
 9. 10. 11. 12.
 Castra movent; carnesque petunt: leprosa Maria.
 13. 14.
 Lustratur terra: intentat pro murmure mortem.
 15. 16. 17.
 Hunc Saxa; hos humus haurit, & ignis: virgaque floret.
 18. 19.
 Aaron primitias, decimasque Levi: expiet unda.
 20. 21.
 Dat petra aquam; Aaron obit: vincunt, serpensque medetur
 22. 23. 24. 25.
 Ter Baalam benedicit eis: fert præmia Zelus
 26. 27.
 Bellantes. terum numera: Terram aspice Moses

28. 29. 30.
 Sic mihi sacrificia : sic firma , vel irrita vota.
 31. 32. 33.
 Deletus Madian , Tribubus tribus obvenit : hîc stant
 34. 35. 36.
 Divide asyla loca : in Tribubus connubia junge.

DEUTERONOMI I.

Cap: 1. 2. 3.
 Huc veni , vidi , vici , at mihi terra negatur.
 4. 5.
 Hæc mando tibi ; quæ Dominus mandavit in Horeb.
 6. 7.
 Dilige toto ex corde Deum ; Simulacraque dele.
 8. 9. 10. 11.
 Ipse deditque , dabitque , ut ames , præceptaque serves.
 12. 13.
 Aras subverte , & falsos occide Prophetas.
 14. 15. 16.
 Munda sit esca ; remitte ; colens tria festa per annum.
 17. 18.
 Pontifici causas fer ; primitiasque Levitis.
 19. 20.
 Perfugia in medio : hos è pugna , illosque remitte.
 21. 22.
 Non rea sanguinis urbs ; moriatur adulter uterque.
 23. 24. 25.
 Hos recipe , hos arce : merces mensuraque justa
 26. 27.
 Has mihi primitias dabis : hinc bene & hinc male dicent.
 28. 29. 30.
 Sic felixque miserque : en fædera ; vitæque , morsque
 31. 32. 33. 34.
 Josua dat Moyses : cantat , benedicit , obitque.

Josue filius Nun , Successor Moysis fuit in principatu
 Hebræorum anno mundi 2523 , qui populum post obi-
 tum Mosis rexit annis 26 , & obiit anno centesimo de-
 cimo vitæ suæ , ut habetur in ultimo capite Josue. Quis
 Auctor fuerit libri Josue , non est omnino certum. Nam
 S. Athanasius in synopsi rectè monet ex nomine libri non
 neces-

necessariò colligi Auctorem, sed materiam. Dicitur enim liber Josue, quia continet res gestas Josue: & eodem modo dicuntur libri alii, vel Judicum, vel Ruth, vel Regum, vel Tobix aut Judith, aut Esther, aut Machabæorum. Theodoretus in libro de quæstionibus in Josue, existimat librum Josue scriptum ab Auctore anonymo, qui scripsit librum justorum, de quo dicitur Josue 10. *nonne scriptum est hoc in libro justorum?* Sed hoc argumentum nihil efficit, nam non agitur eò locò, nisi de ingenti illo prodigio, quo ad verbum Josue sol & luna steterunt. Hoc enim prodigium cum aliis similibus videtur annotatum fuisse in aliquo libro, qui dicebatur liber justorum.

Sanctus Isidorus lib: 6. Originum cap: 2. affirmat librum Josue scriptum fuisse ab ipso Josue. Hoc verissimum esse videtur Bellarmino, tum quia extremo capite hujus libri dicitur de Josue: *Scriptis quoque omnia verba hæc in voluminibus Domini:* tum quia omnino credibile est Josue Ministrum, Discipulum & Successorem Mosis imitari voluisse Dominum, & Magistrum, & prædecessorem suum, ut sicut ille ad æternam memoriam literis mandaverat res gestas in populo Dei usque ad sua tempora, ita & ipse faceret, cum ei nec scientia, nec assistentia Spiritus Sancti in scribendis Sacris historiis deesset. Pauca quæ adduntur in fine libri de morte ipsius & sepultura, sine dubio scripta sunt à Successoribus, quicumque illi fuerint, & verisimile est à Samuele vel Esdra. Summam totius libri sequentes exhibent versus.

J O U S E.

Cap: 1.	2.	3.	4.	5.	6.
Jouse dux; Rahab: unda; lapis: Phase: Jericho capta.					
7.			8.		
Furto Achan lapidatur: Hai consumitur igne.					
9.	10.	11.	12.		
Callida gens: stat sol; Urbes; destructaque regna.					
13.					14.
Divisio terræ Chanaan: Caleb accipit Hebron.					
15.	16.	17.	18.	19.	
Sortes Judæ; Ephraim, Manasses, Benjamin, & Dan.					
20.	21.	22.			
Sex & asyla; Levi pars: Gadque Rubenque remissi.					
23.					24.
Diligite; ac servite Deo; & nunc fœdus inite.					

Samuel

Samuel Propheta fuit ultimus Judex & Princeps populi, antequam Reges creati cepissent. Suscepit autem principatum anno mundi 2878, prafuit annis 20. Hunc fuiffe Auctorem libri Judicum & Ruth, & libri primi Regum docet S. Ifidorus lib: 6. orig: cap: 2, & quod attinet ad librum primum Regum, in quo continentur res gestæ Davidis, testatur liber primus Paralip: cap: ultimo, eum scriptum fuiffe à Samuele.

J U D I C U M.

Cap: 1. 2.
 Judas & Simeon pugnant: monet Angelus, & flent.]
 3. 4. 5.
 Pax & bella Jacob: victrix dat Debora cantus.
 6. 7. 8.
 In signis Gedeon, Madian, Soccothque retundit.
 9. 10.
 Abimelech vincens perit: hi peccata fatentur.
 11. 12.
 Sacrificat natam Jephthe; Ephraeosque repressit.
 13. 14. 15. 16.
 Samson ob uxorem furit, & secum obruit hostes.
 17. 18.
 Idolum Michæ, vi Dan capit, & Lais urbem.
 19. 20. 21.
 Pro scelere est deleta tribus; reparataque raptu.

R U T H.

Cap: 1. 2. 3. 4.
 Ruth Noemi sequitur: spicas legit, accipit & Bôoz.

I. R E G U M.

Cap: 1. 2. 3.
 Anna parit Samuel; cantat, Dominusque minatur.
 4. 5. 6. 7.
 Capta est, affligit, necat, atque reducitur Arca.
 8. 9. 10.
 Rex petitur: quærens Saül ungitur, inde prophetat.
 11. 12. 13. 14.
 Hinc Rex: [hic justus] vincunt, salvat Jonatham plebs.
Dum

15. 16.
 Dum servatur Agag; reprobatur, & ungitur alter.
 17. 18.
 Percusso Goliat; Saüli malè David habetur
 18. 20.
 Quærit ut occidat, signum transmissa sagitta
 21. 22. 23. 24.
 Cum fugit, ille furit: Ceilam hic, hostemque relinquit.
 25. 26.
 Stulti uxor sapiens: hastam rapit, abstinet hoste.
 27. 28. 29.
 Is prædas agit; ad Sagam iste: remittitur ille.
 30. 31.
 Ablatam recepit prædam; hi de Rege triumphant.

GAd & Nathan Prophetæ prosecuti sunt res gestas Davidis, quæ habentur in libro primo & secundo Regum, & initio tertii, ab eo loco ubi desiit Samuel. Sic enim scribitur lib: I. Paralip: cap: ultimo. *Gesta autem Regis David priora & novissima, scripta sunt in libro Samuel videntis.* Ætas horum duorum Prophetarum necessario debet poni post obitum Davidis; qui obitus contigit anno mundi 2959.

II. R E G U M.

Cap: I. 2.
 Et Saülem & Jonatham flet David: regnat in Hebron.
 3. 4. 5.
 Abner & Jsbofet occisis; Regem Jsraël ambit.
 6. 7.
 Ludit coram Arca: promittitur ædificator.
 8. 9. 10.
 Victor ubique, piusque; protervumque ultor in Ammon.
 11. 12.
 Fit de Mæcho homicida, pater, vir, pœnitet illum.
 13. 14.
 Vindicat ille stuprum in fratrem: hic placatur ab illa,
 15. 16. 17. 18. 19. 20.
 Rex fugit: hic maledicit, & hi pendent: redit: est pax.
 21. 22.
 Progeniem tradit Saulis; vincitque canitque.
 23. 24.
 Ultima verba; viri fortes: fit & optio pestis.

III. R E G U M.

- Cap:* 1. 2.
 Castra fovet; Salomon Rex, p̄nas sumit inultas.
 3. 4.
 A Domino sapiens, justus divesque potensque.
 5. 6. 7.
 Suppeditante Tyro extruitur templum Domusque.
 8. 9.
 Dedicat orando: Domino servire jubetur.
 10. 11.
 Miratur Regina Saba: is delirat amore.
 12. 13.
 Scissum est Regnum, & Relligio; missusque Propheta
 14. 15.
 Jeroboam Nadab: at Roboam atque Abiam excipit Asa.
 16. 17.
 Bāasa, Ela & Zambri: Amri, Achab: Eliæ alma potestas.
 18. 19.
 Occurrit, mactat jugulat: fugit ingemit, ungit
 20. 21. 22.
 Victor Achab, lapidat Naboth, perit ore Michæ.

A Hias & Addo scripserunt res gestas Salomonis, ut habetur in secundo libro Paralipomenon cap: 9. sive sint eæ, quæ narrantur in tertio libro Regum, sive res aliæ. Quis autem scripserit reliqua, quæ habentur in libro tertio Regum post caput undecimum, & in toto quarto, & in duobus libris Paralipomenon, non est omnino certum, sed credibile est scripra fuisse à Sacerdotibus, & Prophetis illorum temporum.

IV. R E G U M.

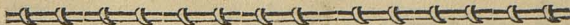
- Cap:* 1. 2.
 Ochosias cadit, Eliæ succedit Eliseus.
 3. 4.
 Tres Reges superant Moab: patrat ille stupenda.
 5. 6. 7.
 Lepra perit: ferrum: cæci urbsque famesque soluta.
 8. 9. 10.
 Hac redit: Hazael, & Jehu ultrix dextera sævit.
 11. 12.
 Athaliam Joas necat: instauratque, peritque.

13. 14.
 Rex Joachaz , Joasque Syrum , Amasiamque repressit:
 15. 16.
 Azarias , Joathan [Phacea & Phacee] impius Achaz.
 17. 18. 19. 20.
 Hi servi : Ezechias liber , de morte reductus.
 21. 22. 23.
 Post Manassem & Amon , Josias pius , audit & implet.
 24. 25.
 Sedecias Joachim excipit : Urbs templumque cremantur.

I. PARALIPOMENON.

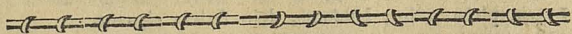
Cap: 1. 2. 3.
 Adæ Abrahæque genus : nati Jsrael ; atque Davidis.
 4. 5.
 Judæ progenies : Rubenque , Gad atque Manasses.
 6. 7. 8.
 Deinde Levi , & tribuum sex , Benjamin indeque Saül.
 9. 10.
 Hi Solymam primi colüere : ruina Saülis.
 11. 12.
 Cum David in Jebus , hi fortes : venit Jsraël Hebron
 13. 14.
 Ducitur Arca : Osa dividitur : vitusque Philista est.
 15. 16.
 Læti deducunt Arcam : & dant cantica laudis.
 17. 18. 19. 20.
 Ædificare volens , nunc hos , nunc vincit & illos.
 21. 22. 23.
 Offendit numerans : opus en , templique Ministri.
 24. 25. 26. 27.
 Uncti : Cantores : Custodes , atque Tribuni.
 28. 29.
 Ædificate : Deo servite : oblataque ferte.

2. PARALIPOMENON.

Cap: 1. 2.
 Sacrificat , sapiens Salomon : dein providet aris.
 3. 4.
 Extruitur Templum : Templi quoque cuncta supellex.

5. Collocat Arcam: orat Salomon: sacra devorat ignis.
 6. 7.
 8. Inclytus & dives: famã sapientia major.
 9.
 10. 11. 12.
 Distrahitur Regnum: cultusque Dei, Urbs quoque capta est.
 13. 14. 15. 16.
 Vincunt Abia & Asa pius: reprehenditur iste.
 17. 18. 19. 20.
 Josaphat, & pius, & justus, prece dissipat hostes.
 21. 22.
 Crudelis Joram languens perit: Ochosiasque.
 23. 24. 25.
 Et bonus atque malus Joas perit: Amasiasque.
 26. 27. 28.
 Lepra ex incenso: Joatham pius: Impius Achaz.
 29. 30. 31.
 Ezechias litat, & celebrat Phase, & horrea condit.
 32. 33.
 Blasphemus perit: is peccat dein flet: perit Amon,
 34. 35. 36.
 Devorus Josias, Phase agit: Regnum occidit, Urbsque.

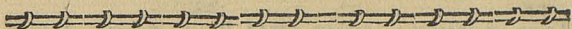
ESdras Sacerdos vixit sub Artaxerxe Rege Persarum, qui imperare cepit anno ab Orbe condito 3521. Scripsit librum primum Esdræ, & fortasse etiam & secundum, ut censet S. Isidorus lib: 5. originum cap: 2. probabilius tamen est secundum librum à Nehemia scriptum fuisse, qui post Esdram missus est in Judæam ab eodem Artaxerxe, cujus Pincernâ erat. Libri tertius & quartus inter apocryphos computantur.

Cùm porro Sancti Patres docent Esdram instauratorem fuisse Sacrorum librorum: hoc non ita intelligendum est, [ait Bellarminus de Scriptoribus Eccl: veteris testamenti] quasi Scripturæ sacræ omnes perierint in eversione Civitatis, & Templi sub Nabuchodonosore, & ab Esdra divinitus inspirato reparatæ fuerint, ut fabulatur Auctor libri 4. Esdræ cap: 14. sed quòd scripturas Mosis & Prophetarum in varia volumina descriptas, & in varia loca dispersas, & tempore captivitatis non diligenter conservatas, Esdras summâ diligentia collectas ordinaverit, & in unum quasi corpus redegerit. Vide Jernæum lib: 3. cap: 25. Tertulianum libro de habitu mulierum, Chrys: hom: 8.

in epist: Hebræos. Addit S. Hieronymus in prologo ga-
leato, Esdras invenisse novas literas hebraicas, & anti-
quas Samaritanis dimisisse.

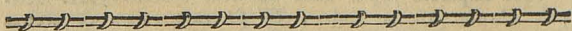
I. E S D R Æ.

Cap: 1. 2. 3.
Dimittit Cyrus; hi redeunt: fundatio templi.
4. 5. 6.
Hi turbant; animant hi; perficiuntque, litantque.
7. 8.
Esdras Rege volente venit; via prospera cedit.
9. 10.
Post Esdræ lacrymas, expellitur ex terra conjux.

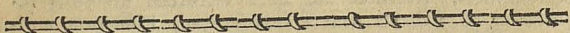
2. E S D R Æ.

Cap: 1. 2. 3. 4.
Orat Nehemias; venit, ædificatque, repellit
5. 6. 7.
Usuras vetat intrepidus, populumque recenset.
8. 9. 10.
Legem plebs audit; laudant, dein fœdera signant.
11. 12. 13.
Pars habitat Solymam; cantant & Sabbathæ servant.

Historia Tobix, & Judith incidit in tempus Propheta-
rum minorum, videlicet Nahum & Habacuc. Tobias
senior cum Tobia juniore translatus fuit in civitatem Ni-
nive à Rege Assyriorum Salmanasar, & perseveravit, us-
que ad aliquot annos Sennacherib Successoris ejus. Conti-
git autem captivitas illa anno sexto Ezechix Regis Juda,
qui fuit nonus Osee Regis Jsrael, & ab Orbe condito
3264. Quis fuerit Auctor libri Tobix, non est omnino
certum, sed credibile est Auctorem fuisse Tobiam junio-
rem, vel seniorem, siquidem Angelus Raphael cap: 12.
jussit, ut Tobias uterque enarrarent, sive [ut habetur
in textu Græco] scriberent omnia mirabilia Domini, quæ
ipsi viderant, patientiam videlicet Tobix Senioris, &
consolationem magnam, quam à Deo per Angelum Ra-
phaelem accepit. Itaque scriptus videtur liber anno mun-
di 3252. mortuo Sennacherib. Porro liber Tobix scriptus
est

est Chaldaicè non Hebraicè, & ideo fortasse ab Hebræis non agnoscitur pro libro Sacro. Transtulit eum in linguam latinam S. Hieronymus, ut ipse testatur præfatione in Tobiam, & ab Ecclesia Catholica inter Sacros libros numeratum fuisse cognoscimus ex Concilio tertio Carthaginensi, ex Innocentio primo in epistola ad Exuperium, ex Gelasio primo in decreto de Scripturis sacris, ex Cypriano in ser: de Eleemosyna, ex Ambrosio in lib: de Tobia, ex Basilio in O.atione de avaritia, denique ex Concilio Trident: sess: 4. Summam ejus sequens exhibet versus.

Cap: 1.	2.	3.	
Tobias pius, ac Cæcus gemit, orat & illa.			
4.	5.	6.	
Dat nato monita; & Raphaël comitatur euntem.			
7.	8.	9.	10.
Nubit, & ambo orant; recipit, gemit hæc; valedicunt.			
11.	12.	13.	14.
Hic videt, & Raphaël abeunte, prophetat, obitque.			

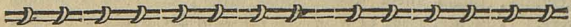

Quando contigerint, quæ narrantur in libro Judith, maxima quæstio est: alii enim volunt ea contigisse post captivitatem Babylonicam, quia in primo capite fit mentio Regis Nabuchodonosor: alii volunt contigisse ante captivitatem illam: sed post captivitatem decem tribuum, quæ facta fuit tempore Ezechia Regis Juda, & quamvis tam hi Auctores quàm illi variant circa tempus præcisum: Bellarmino tamen videtur non posse assignari aliud tempus, quam inter duas captivitates, tempore videlicet Regis Juda Manasse, et Regis Assyriorum Merodach Baladam, quem putat alio nomine dictum fuisse Nabuchodonosor, qui regnavit etiam in Babylonia. Tempus itaque hujus historiae erit Annus Mundi termillesimus ducentesimus septuagesimus. Quis Auctor fuerit hujus libri, incertum est ex sententia S. Isidori lib: 6. orig: cap: 2. Si fidem habemus Josepho in libro primo contra Appionem, Auctor libri Judith est Eliachim, qui alio nomine dicebatur Joachim, Sacerdos magnus Hebræorum, de quo fit mentio in libro Judith cap: 4. & 15. Scribit Josephus in more positum fuisse apud Ægyptios & Babylonios, & potissimum apud Hebræos, ut res gestæ publicè scribendæ
com-

committerentur Sacerdotibus Magnis : tempore autem Judith Sacerdos Magnus erat Eliachim. Liber hic, quamvis ab Hebræis & hæreticis modernis rejiciatur ex Canone Scriptorum divinarum, tamen Concilium Nicænum primum hunc librum retulit in Numerum librorum divinarum, teste S. Hieronymo præfatione in Judith. Quod idem fecerunt Concilium tertium Carthaginense cap: 47, & Tridentinum ses: 4. & Decretum Gelasii primi de scripturis Sacris, & Epistola decretalis Innocentii primi ad Exuperium & S. Augustinus, & Isidorus, & Cassiodorus, & alii Patres. Vide Bellarminum de Scriptoribus Ecclesiasticis. Recenset hic liber victoriam divinitus reportatam ab Hebræis contra Holofernem, Principem militiæ Assyriorum, per virtutem nobilissimæ, & castissimæ faminæ Judith viduæ, cujus Summam sequens exprimit carmen :

J U D I T H.

Cap: I. 2. 3.
 Assyrio Regi, vastans dux omnia subdit.
 4. 5.
 Israël opponit se : Achior Domini acta recenset,
 6. 7.
 Traditur hic populo : tum Bethuliam obsidet hostis
 8. 9.
 Offerit se Judith; Osiam reprehendit, & orat.
 10. 11. 12.
 Egressam dux alloquio mensaque recepit.
 13. 14.
 Truncat, abit, caput ostentat, trepidantque stupentque,
 15. 16.
 Hebræi Assyrios spoliant : dat Cantica victrix.

DE tempore historiæ Reginæ Esther, magna est inter Scriptores controversia. Sententia Josephi Hebræi lib: II. Antiquitatum cap: 6. Nec non Severi Sulpitii lib: I. de Sacra historia, Nicephori Constantinopolitani in Chronico, & aliorum multorum, quos sine nomine refert Eusebius in Chronico, non displicet Bellarmino. Juxta hanc sententiam Esther nupsit Assuero Artaxerxi Longimano anno ejus septimo, qui indicit in annum mundi 3528, quo eodem tempore floruit Esdras; atque hac de causa Sanctus Isidorus Lib: 6. Orig: cap: 2. docuit Auctorem

Libri

Libri Esther esse Esdras; sed multo probabilius est Auctorem fuisse Mardocheum patrum, & nutritium ipsius Esther, & qui illi semper adfuit, & res gestas omnium optimè novit.

E S T H E R.

Cap: 1.

2.

Post epulas Vasthi rejecta; locum occupat Esther.

3.

4.

Edictum mortis, luget Judæus & orat.

5.

6.

Rex, Regina, & Aman; parat iste crucem, hic dat honores.

7.

8.

De mensa ad crucem Aman, populo fert nuntia læta.

9.

10.

11.

Hi perimunt hostes: præsignat somnia factum

12.

13.

14.

Insidiæ, edictumque; hic orat, plangit & ista

15.

16.

Ad Regem ingreditur: contraria epistola fertur.

—————
Job, ad miraculum usque Sanctus, & doctus, ante Moysen vixit. Nam ex sententia Græcorum, & multorum Latinorum, fuit tertius ab Esau, & quintus ab Abraham. Moyses autem fuit, quartus à Jacob, & sextus ab Abraham, sed ex sententia Hebræorum & S. Hieronymi, in quæstionibus hebraicis, Job non descendit ab Esau, sed à Nachor fratre Abrahæ, & fuit tertius à Nachor, ac per hoc multo antiquior Moysæ; quod etiam ex ætate colligitur. Job enim vixit centum quadraginta annis post plagas, ut dicitur in fine libri, & antea vixerat multos annos, cùm septem filios & tres filias genuisset. S. Isidorus in libro de vita & morte Patrum cap: 24. Scribit Job vixisse 248. annos, ad quam ætatem tempore Moysis nemo perveniebat. Auctorem libri Job S. Isidorus lib: 6. orig: cap: 2. scribit fuisse Moysen, aut ipsum Job, aut alium ex Prophetis. Et quidem non pauci contendunt, Auctorem libri fuisse Job, sed non pauciores volunt fuisse Moysen; Bellarmino utraque sententia videtur bona, si dicatur ab ipso Job fuisse annotatas res, ejus gestas lingua Arabica, sed à Moysæ fuisse postea ex Volumine Job compositum librum, quem nunc habemus lingua hebraica, addito principio & fine, id est additis illis verbis: *Vix erat*

erat in terra Hus nomine Job, simplex et rectus, & timens Deum, & recedens à malo, & aduinem addita morte ipsius.

J O B.

Cap: 1. 2.
Job natis, opibusque cadens, stat in ulcere victor.
3. 4.
Se natum queritur; senior reclamationis amicus.
5. 6. 7.
Sæpe nocens perit; ac justus patiturque, miserque est.
8. 9. 10.
Si miser es, Deus est justus, fortisque benignus.
11. 12.
Nemo Deum ignorare potest, comprehendere nemo.
13. 14. 15.
Spes & vita Deus, flos est homo, ventus, arundo.
16. 17.
Non verba hæc; mors sola potest lenire dolorem.
18. 19.
Impius est aliis, justusque, sibi, Deoque.
20. 21. 22.
Aut malus infelix, aut victima, tu respisce.
23. 24. 25.
Nulla latent fugiuntque Deum; ipsi nullaque munda.
26. 27.
Hunc Cælum pavet, hunc timui, hunc gens horret iniqua.
28. 29. 30.
Ecce timor Domini Sapia: quàm alter ab illo.
31. 32.
A puero pius et bonus: ah! nunquamne reponam?
33. 34. 35.
Semperne injustus, blasphemus, & impius, audax?
36. 37.
Percutit ut sanet; faciens miracula solus.
38. 39. 40.
Disce Deum ex opere; hunc animantia muta loquuntur.
41. 42.
Terribilis Behemoth: recipit Job pristina dupla.

— — — — —
David Rex & Propheta regnare cepit anno mundi 2919.
& regnavit annis 40. ut scribitur libro 3. Reg: cap:
4. Scripsit librum Psalmorum centum quinquaginta. Quam-
vis S. Hilarius præfatione in Psalmos, & S. Hieronymus
in

in epistola ad Cyprianum velint Psalmos esse compositos ab Auctoribus, qui nominantur in titulis, ut à Mose, Salomone, Asaph, Choro, Judithum: tamen probabilior sententia est S. Chrysostomi, Theodoret, Cassiodori, Euthymii & aliorum, & S. Augustini lib: 17. de civitate Dei cap: 14. qui docent omnium Psalmorum Auctorem fuisse Davidem; qui non solum Propheta erat eximius, sed etiam Poeta venustissimus, & doctissimus, & scientiam habuit historię Sacrę, legum Divinarum, moralis & naturalis Philosophię, quę omnia in Psalmis meriticè apparent; Extat quidem psalmus brevis extra numerum centum quinquaginta Psalmorum, sed apocryphus est, quia Concilium Laodicenum cap: ultimo & Trident: sess: 4. non ponunt in canonem Scripturarum nisi Psalmos 150. quos summam sequenti accipe versu:

P S A L M O R U M.

Psal: 1. 2.
 Felix legis amans Domini; frustra repugnant.
 3. 4.
 Orat sic vincit: faciendum hoc suadet & hosti.
 5. 6.
 Vult mala perversis: salvatus despicit hostes.
 7. 8.
 Sit Deus ut Judex illi: illum laudibus effert.
 9. 10. 11.
 Persolvit grates: fuditque Deo, cum homo fallax.
 12. 13. 14.
 Defendar, veniat Christus: Sint æthera justo.
 15. 16. 17.
 Conserva Domine, exaudi; te diligo semper.
 18. 19. 20.
 Enarrent cali; de Sancto vita: salusque.
 21. 22.
 Respice despectum, veniunt à Numine quæque.
 23. 24. 25.
 Imperat & terrę, salvans, & judicat omnes.
 26. 27. 28.
 Nil timet, insidias: ad laudes provocat omnes,
 29. 30. 31.
 Faucibus ereptus, confidit, fitque beatus.
 32. 33. 34.
 Exultent justi, laudent: Deus opprimat hostes.

35. 36. 37. 38.
 Injustum non æmulor: obsecro, parce petenti.
 39. 40. 41.
 Multa facit Dominus, conservat, qui cupit illum.
 42. 43. 44. 45.
 Tristis ob exilium, plangit, tum succinit, Alto.
 46. 47. 48.
 Plaudite terrigenæ: magnus Dominus; pia gens sit.
 49. 50. 51.
 Coelum de sursum, peccavi: destruet & te.
 52. 53. 54.
 Declinaverunt; salva, mors sit super illos.
 55. 56. 57.
 Confringas populos, & me eripe, contere dentes.
 58. 59. 60. 61.
 Eripe, lætabor; Deus audi, sisque saluti.
 62. 63. 64. 65. 66.
 Exul; protectus; cantat, veniant, benedicant.
 67. 68. 69. 70.
 Exurgat, salvum faciat, juvet, auxilietur.
 71. 72. 73.
 Iudicium Regi, probus improbus, ira furorque.
 74. 75. 76. 77.
 Iudex, terribilis, clamavi, attendite legem.
 78. 79. 80. 81.
 Opprobrium, intende, exultate Deo, Deus adstat.
 82. 83. 84.
 Pone rotam illos: quàm dilecta domus tua, parce,
 85. 86. 87.
 Exaudi; Dominus narrabit: me mala vexant.
 88. 89. 90.
 Semen in æternum, amplius est nihil: nihilque timebo.
 91. 92. 93.
 Est rectus Dominus: Dominus regnavit, & ultor.
 94. 95. 96. 97.
 Rex magnus, cantate, exultat terra, canatque.
 98. 99. 100. 101.
 Excelsus Dominus; scitote: benignus, & audit.
 102. 103. 104. 105. 106.
 Longanimis, magnus, memor, & bonus: ipse juvabit.
 107. 108. 109. 110.
 Psallam si salvas; pereat, dominare; tibi laus.
 111.
 Justus in æternum, peccator tabe peribit.

112. Quis sicut Dominus? mare quid tibi? quid fugis ergo?
 114. 115. 116.
 Eripuit de morte; colam illum ego: laudet & omnis.
 117. 118.
 Laus mea sit Dominus; lex sit mea portio dixi.
 119. 120. 121. 122.
 Heu mihi! tu auxilium, lætatus sum, miserere.
 123. 124. 125.
 Contritus laqueus; confidite, gaudia certa.
 126.
 In vanum ædificas, si non custodiet ille.
 127. 128.
 Qui timet, ille beatus erit; benedictio tali.
 129. 130.
 Ad te clamavi: exaltatum cor mihi non est.
 131.
 In requiem Domine, in requiem tu; surgat & Arca.
 132.
 Quam ecce bonum est, & jucundum, dum habitatur in unum.
 133. 134. 135.
 Nunc benedicite, laudent, confiteantur & omnes.
 136. 137. 138.
 Flevimus, audisti: cognovisti, atque probasti.
 139. 140. 141.
 Eripe, custodi, dum clamo voce mea ad te.
 142.
 Servus ego tuus, exaudi velociter ergo.
 143. 144.
 Protector meus exaltabo te, & benedicam.
 145. 146.
 Non in Principibus confido, tu mea virtus.
 147. 148. 149.
 Tu satias, te omnes laudent, tibi cantica dicant.
 150.
 Tympana cum Citharis, cum chordis, te omnia laudent.

Salomon Rex, Davidis Regis filius, regnare cepit anno mundi 2959. & regnavit annis 40. ut scribitur Reg: lib: 3. c. 11. scripsit sine ulla controversia libros tres, Proverbia, Ecclesiastem & Cantica Canticorum. De libro Sapientie nonnulla quæstio est, nam non habetur in Codicibus Hebraicis, sed solum in Græcis, & Philoni adscribitur

bitur Judæo, teste S. Hieronymo præfatione in Proverbia Salomonis; Sed tamen à Veteribus Patribus communi consensu hic liber tribuitur Salomoni. Vide Bellarminum de Scriptoris Eccl: Ipse Auctor Libri Sapientiæ cap: 9. testatur se fuisse Regem in Israël, & sibi à Domino imperatum, ut Templum ædificaret, quæ in Salomonem propriè conveniunt. Hæc discordia facilè conciliabitur, si dicatur sententias hujus libri esse Salomonis, sed collectas in unum Volumen & græcis verbis expressas à Philone, non illo, qui tempore Caji Imp: floruit, sed alio antiquiore. Josephus lib: 8. antiquitatum cap: 2. refert à Salomone scriptos fuisse libros Odarum & Carminum supra mille, & Parabolarum libros ter mille. Item scriptas ab eo fuisse incantationes, quibus morbi curantur & dæmones pelluntur, Quæ videntur parum veri similia, sed sive sint vera, sive falsa, certum est ea hoc tempore non extare, & fortasse ex verbis Josephi occasionem acceperunt aliqui perditis homines tribuendi Salomoni librum pernitiosissimum, qui inscribitur Clavicula Salomonis.

PROVERBIORUM.

Cap: 1. 2. 3.
 Si timeas Dominum, sapiens, divesque, beatus.
4. 5. 6.
 Impietas, Meretrix, fugiendaque adultera conjux.
7. 8. 9.
 Scorta cave; sapientiam amâ; quæ clamat ad te.

PARABOLARUM.

10. 11.
 Quanta bona hinc sapiens; quanta hinc incommoda stultus!
12. 13.
 Consiliis ille agit senum; hic temerè omnia tentat.
14. 15.
 Ille timet, mala declinans; hic transilit audax.
16. 17. 18.
 Pacificus tacet ille; loquax, hic jurgia miscet.
19. 20.
 Pigritiamque fames; & opes sectantur amici.
21. 22.
 Semper inops piger; & qui pingua quærît egenus.

23. 24.
Castiga puerum, stulti consortia vita.
25. 26.
Duritiem frangit patientia; mitigat iras.
27. 28.
Blandimenta nocent; & amici vulnera prosunt.
29. 30. 31.
Nec paupertatem, nec opes; largire necessum.

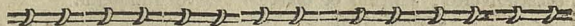
ECCLESIASTES.

Cap: 1. 2. 3.
Omnia vana; dolorque animi; ac vexatio mentis.
4. 5. 6.
Utere divitiis: miser est, qui his abstinet uti.
7. 8. 9.
Sunt bonæ opes, melior sapientia, at optima virtus.
10. 11. 12.
Omnibus æqua cadunt: bene fac, Dominique memento.

CANTICI CANTICORUM.

Cap: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
Quantus amantis amor, amor est & tantus amati.

SAPIENTIÆ.

Cap: 1. 2. 3.
Dilige justitiam: perit impius, emicat insons.
4. 5.
Gloria justorum, tremor est & pœna malorum.
6. 7. 8. 9.
Major supplicium majus, sapientia ab Alto.
10. 11.
Justos servavit; peccantes perdidit illa.
12. 13.
Justus, sed melior Deus, idololatria vana.

14.

Stultitiæ est opus idolum, stultique colentes.

16.

15.

17.

His bona luxque; his tormenta horribilesque tenebræ.

18.

19.

Illis obsequitur flamma & mare, corripit istos.

Jesus Sirach Auctor est libri hujus, qui dicitur Ecclesiasticus, vixit tempore Ptolomæi Evergetis, Regis Ægypti, ut ipse testatur in præfatione ad librum suum: ipse autem se nominant Jesum Sirach in fine capituli quinquagesimi. Hunc Sacrum librum hæretici recentiores continent, sed cum ut Divinum & Sacrum agnoscunt Patres Concilii Carthaginensis tertii cap: 47. & Trident: sess: 4. Item Pontifices Innocentius in epist: ad Exuperium & Gelasius in Decreto de libris Sacris. Item Sanctus Augustinus de doctrina Christiana libro 2. cap: 8. Epiphanius in hæresi Anomæorum. Cyprianus Libro tertio epistola 9. Clemens Alexandrinus Libro septimo Stromatum & alii.

ECCLESIASTICI.

Cap: 1.

2.

Principio Dominum time, ama, fer, credito, spera.

3.

4.

Sit carus genitor: misero succurre petenti.

5.

6.

7.

Peccatum citò, amicum & matrem desere nunquam.

8.

9.

10.

Lites, & mulier, fugiendaque gloria vana.

11.

12.

Et memorare bona & mala; nec credas inimico.

13.

14.

15.

Dites & cupidos fuge; ama consortia justii.

16.

17.

Filius aut bonus aut nullus: peccata relinque.

18.

19.

Non cesses laudare Deum, vinumque caveto.

20.

21.

22.

Lingua Malum est; scelus est coluber, thesaurus amicus.

23.

24.

Gloria magna sequi Dominum. Sapientia se effert.

Qua-

ta & morte Prophetatum ; sed Deus eodem Auctore Epiphano , sepulchrum ejus gloriosum miraculis reddidit.

I S A I Æ.

Cap: 1. 2.
Gens ingrata , offers male : Lex de monte Sionis.
3. 4. 5.
Rex puer ; & Germen Domini : plebs vinea amara.
6. 7. 8.
Majestas Domini ; Virgo paritura : ruina hic.
9. 10.
Parvulus est natus : v̄ qui leges dat iniquas.
11. 12. 13.
Flos de Jesse : Deus Salvator ; onus Babylonis.
14. 15. 16. 17.
Contrita est Babylon , Philista , Moabsque , Damascus.
18. 19. 20.
Ægyptus ruit : Æthiopes capientur ab Assur.
21. 22.
Cum Babylone Arabes , Seir , urbs epulansque peribunt.
23. 24.
Post casum surget Tyrus : Orbis amara ruina.
25. 26. 27.
Ecce Deus noster ; Salvator crimina tollet.
28. 29.
En lapidem in Sion mittet , vobisque soporem.
30. 31.
Ægypti vanum auxilium , ipsa & corruet Assur.
32. 33. 34. 35.
Rex justus : v̄ pradanti , Edomque : invia laudans.
36. 37. 38. 39.
Sennacherib perit : Ezechia dat signa salutis.
40. 41.
Vox in deserto ; Deus omnia , nil Simulacra.
42. 43.
En servus meus electus : Salvator ego sum ,
44. 45.
Præter me non est Deus : o rorem date coeli.
46. 47. 48.
Idola & Babylon vana : ipse ego & Omega & Alpha.
49. 50.
En datur in lucem populi : Synagoga repulsa.

51. 52. 53.
 Lætitia in Sion, ecce adsum: fert ipse dolores.
 54: 55. 56.
 O sterilis lætare, ad aquas propera: advena felix.
 57. 58.
 Sunt Idololatæ miseri: hæc jejunia nulla.
 59. 60. 61.
 Est bonus estque potens: lux, gloria & unctio Christi.
 62. 63. 64
 Inclytus advéniet: cruor unde? utinam ardeat ignis.
 65. 66.
 Ecce ego, ego ad Gentes: lætare Ecclesia Christi.

Jeremias Propheta secundus ex majoribus, fuit ex genere Sacerdotali, vir mitissimus & Sanctissimus, in ipso matris utero Propheta destinatus est, decimo quarto ætatis suæ annò primò Deum se alloquentem audivit, ac præcipientem, ut ad Reges, Principes, & Sacerdotes sua jussa referret, quod ille munus, objecta ætatis & linguæ imbecillitate nequicquam deprecatus est. Cum autem illum Deus ad ministerium Prophetiæ primò evocaret, simul illi ea, quæ sibi à Judæis inferenda erant, mala ostendit, opem tamen suam pollicitus est, qua contra Reges, Principes & populum Judæ, muro æneo fumior redderetur, post multos itaque labores & angustias lapidibus obrutus ab ingrato populo, vitam cum morte commutavit.

Scripsit vel dictavit insigne vulumen, in quo populum & Principes ejus ad penitentiam multis sermonibus hortatus est, prædixit imminentem ruinam Hierusalem, & Templi Domini, & totius regni, prædixit multa de Christi adventu, de Testamento novo, deque aliis Christianis mysteriis apertissimè, ad finem libri sui addidit threnos, id est: lamentationes carmine scriptas, ordine alphabetico, quibus deplorat ærumnas gentis suæ corporales, & spirituales, addidit denique epistolam ad populum captivum in Babylone, quâ hortatur illos, ut in fide veri Dei persistent, & ab idolorum cultu se abstineant, quam epistolam posuit Baruch in extremo libro suo.

J E R E M I Æ.

Cap: 1.

2.

Ex utero Sanctus loquitur: cur Juda rebellis?

Ju-

3. 4. 5.
 Juda redi, bellum effugies, quod jam imminet urbi,
 6. 7.
 Ex aquilone malum: non verba, sed actio salvat.
 8. 9.
 Dives, avarus, egens, mendax, assume luctum.
 10. 11. 12.
 Nil coelum aut idola: malis mala: cur bene iniquo?
 13. 14. 15.
 Ut lumbare in aqua, ne ores: nulla prece flectat.
 16. 17.
 Hic tibi nulla uxor: bene erit si Sabbatha serves.
 18. 19. 20.
 Ut figulus Dominus: dat fracta laguncula nervum.
 21. 22.
 Peste, fame, ense ruent: tumulo Regesque carebunt.
 23. 24.
 Ecce David germen justum: en bona, & en mala ficus.
 25. 26.
 Abducet Babylon: ferè dat prædictio mortem.
 27. 28. 29.
 Vincula mittit, & Hannania, variisque minatur.
 30. 31.
 Vincula dirumpam; à longè populumque reducam.
 32. 33.
 Agrum emit, & datur æterni promissio pacti.
 34. 35.
 Rex capietur & urbs: melius parent Rechabitz.
 36. 37. 38.
 Flamma librum, carcerque, lacusque habère Prophetam.
 39. 40. 41.
 Urbs capitur, Rexque: huic datur optio: perfidus iste.
 42. 43.
 Obsistente Deo, ad Pharaonis limina tendunt.
 44. 45. 46.
 Arguit hos frustra; hic queritur malè: corrui illa.
 47. 48. 49.
 En mucto Domini, in Moab, Seir, Ammon, & Aelam.
 50. 51. 52.
 Et ruet à Medis Babylon, quæ destruit urbem.

T H R E N I.

Cap: 1. 2.
 Urbs templum, Virgo, juvenes perièrè senesque.

Omnia

3. 4. 5.
Omnia sunt cinis : opprobrium tu respice nostrum.

Baruch minister, & amanuensis Jeremix, præter ea, quæ scripsit Jeremia dictante, ut colligitur ex cap: 36. Jer: scripsit proprium volumen, quinque capitibus comprehensum; nam sextum est epistola Jeremix, prædixit apertissimè Dei Incarnationem, & apparitionem in carne humana.

B A R U C H.

Cap: 1. 2.
Ex Babylone legunt librum : ac peccata fatentur.
3. 4.
In terris visus Deus est ; animæquior esto.
5.
Exue te luctu : esse Dii haud Idola probantur.

Ezechiel tertius ex majoribus Prophetis, ipse quoque fuit de genere Sacerdotali, vir optimus & Sanctissimus, prædicabat concaptivis suis, eosque ad virtutem hortabatur, sed mercedis loco ab ipso Principe populi sui obruncatus occubuit. Prædixit reversionem populi ad propria loca, & de adventu Domini & baptismo aliisque Christi mysteriis, multa; sed obscurè, maximè de structura Templi, vaticinatus est.

E Z E C H I E L I S,

Cap: 1. 2.
Captivus vidi, obstupique : animosque resumpsi.
3. 4.
Jussu librum edere, & vigilare, & utrinque cubare.
5. 6.
Ure pilos, disperge, seca : ensis, pestis, egestas.
7. 8.
Finis adest; simulacra in templo, & Adonidem adorant.
9. 10.
Interimunt non signatos Thau : dat Cherub ignem.

His

II. 12.
 His non parcam, horum miserebor: moxque migrabunt.
 13. 14.
 Væ promittenti pacem; & fidentibus illi.
 15. 16. 17.
 Vitises, o Meretrix: aquilis isti æquiparantur.
 18. 19.
 Quisque feret sua: adæquatur Rex Juda Leoni.
 20. 21.
 Non respondebo: feriet Solymam ensis, & Ammon.
 22. 23.
 Urbs polluta omni scelere: Oollaque, & Oolliba prostant.
 24. 25.
 Olla, uxor sine luctu: cum sociis ruet Ammon.
 26. 27. 28.
 Inclyta merce, mareque Tyrus cadet; ipseque Princeps.
 29. 30.
 Tuque rues magne Ægypti Draco; terraque tota.
 31. 32.
 Sublimis quamvis Pharaos; descendet ad ima.
 33. 34.
 Qui vigilat caveat; Pastor bene pascat ovile.
 35. 36.
 Mons Seir ecce cades; mons Israël ecce resurges.
 37. 38. 39.
 Ossa reviviscut: Gog victor, deinde sepultus.
 40. 41. 42.
 Urbis monstratur, Templi quoque forma futuri.
 43. 44.
 Templum majestate sacrum; sanctique Ministri.
 45. 46.
 Terræ divisio: Festorum oblatiò, portæ.
 47. 48.
 De Templo egrediens aqua: Terræ hic terminus esto.

Daniel quartus ex Prophetis majoribus, abductus est in captivitatem adhuc puer, & perseveravit in captivitate usque ad Cyrum Regem Persarum, id est usque ad finem captivitatis. Fuit de tribu Juda, vir nobilis & spiritu sapientiæ & prophetiæ plenissimus; atque ea de causa gratissimus Regibus etiam Idololatriis, & ab eis magnis honoribus cultus. Scripsit multa de Christo & de tempore adven-

4.

5.

6.

Frustra percussi : heu tibi, divitibusque superbis.

7.

8.

9.

Post trullam uncinus, atque fames verbi, inde revertent.

ABDIAS, qui est quartus inter minores Prophetas, male confunditur ab aliquibus cum illo, qui fuit Præfectus Domus Achab, Regis Israël; quod si verum esset, primus omnium Prophetarum [ut ostendit Calmet] quorum scripta supersunt, haberi deberet. Bellarmino placet sententia S. Hieronymi, qui hunc Abdiam facit æqualem Osee, Joelis & Amos; unicum scripsit capitulum contra Idumæos, quos redarguit, quod Judæ inimici additi; dum super Jerosolimam sortes mittebant, ad exitus viarum starent, ut eos, qui fugissent, interficerent. Prædicit reedificandam Jerusalem: domum Israël iis dominaturam, qui ipsi dominabantur; ipsam veluti ignem, Domum verò Esau velut paleam futuram: apertissimè reditum Judæ à captivitate prænnuntiat; Jeremiz stylum imitatur ac pæne verba transcribit. Obiit hic Propheta cum pace Epipaanio teste.

A B D I A S.

Cap: unic:

Hic minitatur, Edom terret, sed prospera Judæ.

JONAS Amathi filius, inter minores Prophetas quintus, Galilæus ex urbe Get opher 4. Reg: 14. 25. oriundus. Eum alii Sereptanæ Viduæ filium fuisse, vitæ ab Elia restitutum, alii Jonæ Sunamidem illam feminam matrem dedere, cujus filium Eliseus ad vitam revocavit; denique alii Jonam eum Prophetam fuisse volunt, qui ab Eliseo ad Jehu missus fuerat, ut eum in Regem consecraret, hóc tamen nihil incertius. Hæc de Jona certa sunt: Nivem pergere à Deo jussus, ut de impendenti Coeli ultione monitos ab eorum flagitiis deterreret, imperium negligens, Ciliciæ Tharsum fuga contendere conatus est; vix tamen Joppe solverat, cum Dominus procellam concitavit, ut Dei sui opem implorantes, onera levandæ navi Nautæ pro-

projecerint, interea in ima navi dormientem Jonam Gubernator excitavit, qui & intempestivæ procellæ obnoxius sortitò deprehensus, & quis esset, quidve pratrâsset, flagitii postulatus, Hebraum se Domini cultorem, & Prophetam, & ne ad Ninivitas conciones haberet, profugum, fassus est; quare rogavit, seipsum in mare detruderent, ut navis exitium averterent, è navi itaque exturbato, illico oborta est tranquillitas. Divino factum est consilio, ut piscis immanis, quem cetum alii, alii lamiam, canem carchariam seu canem marinum putant, Jonam fluctibus obrutum hiante ore deglutiverit, eumque triduo detentum in littus tandem evomuerit, Prophetavit post hæc contra Ninivitas, & exitium illis prædixit; & quamvis agentibus illis pœnitentiã, Deus pepercerit, tamen postea reversis ad iniquitatem, Deus exitium illis immisit, quod Jonas prædixit, ut habemus in libro Tobix cap: 12.

J O N Æ.

Cap: 1.

2.

Submersus fugiens; ceto mox esca voranti.

3.

4.

Quadragesima dies clamans tangitque, doletque.

Michæas *Morasthites* sive è *Maresa* vico prope Eleutheropolim in plaga meridionali Judæ. Quinquaginta annorum spatio sub Regibus Judæ, Joathan, Achaz & Ezechia oracula fudit. Non desunt, qui præposterè hunc virum confundunt cum altero Michæa, filio Jerule, qui sub Rege Achabo in ditione decem tribuum florebat. Prædicit hic Propheta captivitatem primam decem tribuum, & secundam duarum tribuum; prædicit adventum Christi, & nativitatem in Bethleem, & conversionem gentium ad Ecclesiam Dei.

M I C H Æ Æ.

Cap: 1.

2.

3.

Samariæ, & Solymæ, injustis, & luctus avaris.

4.

5.

6.

7.

Montis Domini: Dux de Bethleem, bona monstrat iniquis.

Na-

NAhum ex Urbe Eleesai, minimo pago in Galilæa, gesta hujus Prophetæ latent, prophetavit post abductas decem tribus in captivitatem à Salmanasar Rege Assyriorum; prædixit exitium Regis Assyriorum, & vastationem Ninive per Chaldæos, & Judæos; prædicit non prævaliturum Regem Assyriorum contra Jerusalem, sicut prævaluerat contra Samariam.

N A H U M.

Cap: 1. 2. 3.
Ulciscens Dominus, Niniven disperdet in ira.

HAbacuc de tribu Simeon, prædicit adventum Chaldæorum & Babylonicam captivitatem; prædicit etiam vastationem eorundem Chaldæorum, quæ facta est per Medos & Persas, & tandem prædicit adventum Christi, passionem, resurrectionem, & secundum adventum in gloria.

H A B A C U C.

Cap: 1. 2. 3.
Prævalet injustus: spolians spoliabitur: orat.

Sophonias filius Chusi, nepos Godoliæ à tribu Simeonis juxta S. Epiphanium, ejus gestorum & obitus historia nulla superest, Prophetæ hic concionatur contra peccata, & hortatur ad penitentiam, & prædicit excidium Palæstinarum, Moabitarum, Ammonitarum, Æthyopum & aliarum gentium; prædicit etiam conversionem gentium, & ruinam Idololatriæ. Denique prædicit Christi resurrectionem, Judæorum execrationem, & exitium ultimum, & Ecclesiæ gloriam, & felicitatem.

S O P H O N I Æ.

Cap: 1. 2. 3.
In Zelo Dominus veniet: Gentesque vocabit.

— — — — —
A Ggæus decimus ex Prophetis minoribus Babylone natus creditur; qua rediit cum Zorobabele. Propheta hic à Deo excitatus est, ut Zorobabelem Principem Juda, & Iesum filium Josedech Pontificem ad Templi restorationem diu intermissam exhortaretur. Propheta igitur eorum negligentiam redarguit, qui enim lautas sibi Domos anxie quærebant, Domini Templum desertum, & ruinis suis sepultum relinquebant. Mala proinde, quibus à Deo post reditum vexabantur, famemque & sterilitatem ex eo ortam esse aiebat, quòd Templi instaurationem minimè curarent. Aggæi monitis excitati, anno secundo Darii, mundi 3484., decimo sexto à reditu Babylonico, Templum restaurare Judæi perrexere. Vix operi manus admota est, cum Dominus Aggæum jussit nuntiare, si quis inter ipsos primum Salomonis Templum vidisset, nec splendidum adeo hoc cernebat, ne animis caderet, aut hoc minoris quàm illud faceret, cum illustrius & venerabilius illò Templum istud, non divitiarum copiâ, sed Messie cunctis Gentibus desiderati presentia, & beneficiis, quæ illis conferre statuerat, Dominus foret redditurus. De Aggæi morte nihil notum, ejus Festum Graci 16. Decembris, Latini die 4. Julii celebrant.

A G G Æ I.

Cap: 1.

2.

Cur non extruitis Templum? hujus gloria major.

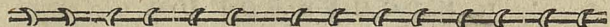
— — — — —
Zacharias minorum Prophetarum undecimus, Barachiz filius, & Addo nepos, Babylone rediit cum Zorobabele, & anno secundo Regni Darii Hystaspis vaticinari cepit, quem duobus tantum mensibus præcessit Aggæus; quo loco aut tempore natus sit Zacharias, ignoratur. Vaticinia sua exorditur populum hortans, ut convertatur, neve Patrum suorum invidiam imitetur, hortatur quoque populum ad ædificandum Templum, & ad timorem Domini, & obedientiam mandatorum. Prædixit multa per varias similitudines de felicitate Ecclesie Christianæ, & ultima perditione Judæorum. Minorum Prophetarum prolixissimus est, & obscurissimus, concisum & præcipitem stylum habet. De

Mes.

Messia clariùs & distinctiùs cæteris Prophetis vaticinatus est.

ZACHARIÆ.

Cap: 1. 2. 3. 4.
Rufus equus; mensor; Jesus, cum lampade olivæ.
5. 6. 7. 8.
Impietas, venti; jejunia; natio felix.
9. 10. 11. 12. 13. 14.
Rex, salvans, pascens, fixus, plagatus, & unus.

Malachias postremus inter prophetas minores, cujus a deo gesta latent, ut vel de nomine ipso ambigatur; an scilicet Angelum Domini quemcunque, nuntium, aut Prophetam significet. Sub Nehemia oracula fudisse, & post Aggæum & Zachariam, vix in dubium revocatur, quo tempore cum Sacerdotum & populi Judæ mores corruptissimi essent, Malachias gravioribus verbis Sacerdotes castigat, prædicit abolitionem Sacrificiorum Judaicorum, & institutionem Sacrificii novi, quod toto orbe offerendum erat, prædixit quoque ultimum judicium, & reversionem Eliæ Prophetæ ad convertendas reliquias Israël, & præter prædictiones vehementer concionatus est adversus negligentiam Sacerdotum & alia vitia. Omnium Prophetarum Synagogæ novissimus est, quippe qui 400. circiter annis ante Christum floruerit. De octu S. Joannis Baptiste luculentissimè agit, obitus Malachiz ad 14. Januarii in Martyrologio Romano consignatur.

MALACHIÆ.

Cap: 1. 2. 3. 4.
Vel bene, vel nihil offerite: ecce viam ille parabit.

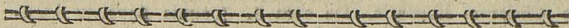

Libri Machabæorum ultimi sunt inter Sacros Libros Testamenti Veteris, sunt autem duo libri [nam duo alii inter apocryphos numerantur] quorum prior continet res gestas Marathiz & trium filiorum ejus. Judæ Machabæi, Jonathæ, & Simonis, ab anno mundi 3822. usque ad annum 3856. Hujus libri ignoratur Auctor, sed credibile est, Auctorem fuisse Joannem Hyrcanum filium Simonis, qui rebus omnibus interfuit, & fuit summus Sacerdos post Patrem suum Simonem, & habuit vitam diuturnam & pa-

cificam in principatu annorum triginta & unius, & fuit non solum Sacerdos & Princeps, sed etiam Propheta, ut scribit Josephus lib 13: Antiquit: cap: 16. Posterioris libri Machabæorum, qui continet historiam eandem, sed paulo altius incipit, & narrat Martyrium insigne Eleazari & septem puerorum Machabæorum, & matris ipsorum, Auctor fuit Jason Cyrenæus, qui libris quinque omnem hanc historiam comprehendit, quorum librorum epitomem solam habemus, ut dicitur libro 2. Machabæorum cap: 2.

I. MACHABÆORUM.

Cap: 1. 2.
 Sacra prophanantur; legem gens Sancta tuetur.
 3. 4.
 Judas victor ubique; pius loca Sancta repurgat.
 5. 6.
 Dissipat, expugnat, cremat, hostes, oppida, turres.
 7. 8. 9.
 Hos fugat; his dat amicitias, moriensque triumphat.
 10. 11.
 Certatim Victor Jonatas, cumulatur honore.
 12. 13. 14.
 Fœdera init, capitur: Simon inclytus undique fulget.
 15. 16.
 Laus patit invidiam; cum natis occidit unâ.

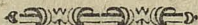
2. MACHABÆORUM.

Cap: 1. 2. 3. 4.
 Ardet aqua, Arca, Altareque in antro: ærarium, Onias.
 5. 6. 7.
 Cædes, furta; Senex martyr, septenaque proles.
 8. 9.
 Bella gerens Judas ovat: & malè pœnitet istum.
 10. 11.
 Instituunt festum; è Coelo victoria paxque.
 12. 13.
 Hos domat; offert pro defunctis: jura capessit.
 14. 15.
 Blasphemus perit; & Sanctus pro civibus orat.

VETERIS TESTAMENTI FINIS.

NO-

NOVUM
JESU CHRISTI
TESTAMENTUM
SEU
EVANGELIUM.

SANCTUS Matthæus Apostolus primus Evangelium scripsit, linguâ patriâ, id est Hebraica, testis est Sanctus Hieronymus in libro de Script: Eccl: qui etiam vidisse se & descripsisse affirmat Evangelium S. Matthæi linguâ Hebraicâ scriptum, & ante Hieronymum idipsum testati sunt Epiphanius hæresi 29. quæ est Nazaræorum, Eusebius libr: 3. histor: cap: 24. & Jrenæus lib: 3. cap: 1.

Quis in linguam Græcam transtulerit Hebraicum Matthæi Evangelium, ignorari scripsit S. Hieronymus, S. Athanasius in Synopsi scribit, à S. Jacobo Fratrem Domini fuisse expositum Evangelium S. Matthæi.

Utrum illa expositio fuerit versio in Græcum ignoratur. De hoc Sacro libro nulla fuit unquam dubitatio, Summam verò ejus sequentes exhibent versus:

M A T T H Æ I.

Cap: 1. 2.

Jesum Virgo; Magi dant munera, tollitur Infans.

3. 4.

Vox & verbum ad aquas; pugnat, vincitque, triumphat.

5.

Sis Castus, mitis, fer, ama, doce erisque beatus.

6.

Clam da, ora, jejuna, aurum curasque caveto.

7.

Quodque tibi fieri nolis; ne feceris ulli.

8.

Lepra, stupor, febris, venti Dæmonque recedunt.

9.

Vocem, oculos, fluxum, vitam, & peccata remittit.

10.

Bissenos mittit, quibus est data summa potestas.

Quæ

11.
 Quæ laus! quæve minæ, & Confessio! quàm leve pondus.
12.
 Spica manus, Dæmon, blasphemia, signa propinqui.
13.
 Discipulis aperit, turbis arcana recondit.
14.
 Vox moritur; satiat; mare calcat, fimbria sanat.
15.
 Nil illota manus: sanat, sariatquè secundo.
16.
 Fermentum caveant: Petrus audit, petra, Satanque.
17.
 Resplendet; puerum sanat, didrachmaque solvit.
18.
 Sis minimus; fuge scandala; peccantem argue, parce.
19.
 Nexus, conjugium: vende, aut possessa relinque.
20.
 His dat mercedem; his calicem; illis lumina reddit.
21.
 Rex Christus, mensas, ficum, Scribasquè revellit.
22.
 Tentantes reprimit; Sadduczosquè refutat.
23.
 Vera fides, praxis mala: Væ Scribis, Solymaque.
24.
 Corruet hoc templum, & mundus; veniet Deus ut fur,
25.
 Hinc vigilare monet, Supremi ob Judicis iram.
26. 27. 28.
 Pascha facit; capitur, mortem subit; inde resurgit.

— — — — —

Sanctus Marcus Evangelista Martyriò coronatus est, Anno octavo Neronis, breve scripsit Evangelium, testis S. Hieronymus in libr: de Script: Eccles: Græcè scriptum initio S. Marci Evangelium, scribunt S. Hieronymus in præfatione ad Damasum, & S. August: lib: I. cap: 2. de consensu Evangelistarum. Latinè autem scriptum, testatur Damasus in Vita S. Petri; quæ ponitur ad initium primi tomi Conciliorum: testantur etiam Syri, qui ad finem Evangelii secundum Marcum scribunt, Evangelium S. Marci Romæ & linguâ Romana scriptum.

Sed quidquid de hac re sit, satis constat latinam vete-

veterem & vulgatam editionem tam Matthæi quàm Marci
ex Græca editione translata.

M A R C I.

Cap: 1.

Quæ vox, quæ doctrina nova? Unde huic tanta potestas?

2.

Parcat, vel comedat; legem nec Sabbathâ solvit.

3.

Restituitque manum, blasphemantesque retundit.

4.

Arcana exponit, tempestatemque refrænat.

5.

Dæmonium in porcos; fluxum vitamque remittit.

6.

Hunc testantur origo fabrum, miracula Christum.

7.

Hi labiis orant, hæc corde: hic fatur & audit:

8.

Dat panem & visum: bene de Christo & malè Petrus.

9.

Resplendet, Puerum sanat: fuge scandala, & alta.

10.

Hanc retine; hos recipe; hæc dimitte, hunc accipe; cerne.

11.

Christus ovans; arens ficus, merx, Scribaque pulsus.

12.

13.

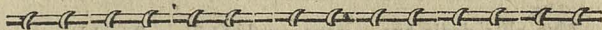
Quàm bene respondet! mundi quam tetra ruina!

14.

15.

16.

Traditur, expirat; surgit, super æthera scandit.

Sanctus Lucas Evangelista, Sancti Pauli Comes, & Sectator, vixit annos octoginta quatuor uxorem non habens: scripsitque duo Sacra Volumina, Evangelium & Acta Apostolorum, testis Hieronymus de Script: Eccl: neque de his ulla controversia est.

Cap: 1.

L U C Æ.

Nuntia Zachariæ, Mariæque; hæc cantat, & ille.

2.

Nascitur, in eisque offertur; quæritur, infra est.

3.

4.

Vox parat ecce viam, jejunat, patria spernit.

5.

Pisces Lepra, stuporquè Levi miranda loquuntur.

Sabba-

6. Sabbathi is est Dominus, nova dans præcepta Magister.
7. Dat fidei puerum & Viduæ: hic laudatur & ungens.
8. Ventî, Dæmonium, Sanguis, mors, vitaque parent.
9. Eligit & satiat, splendet, Dæmonque fugatur.
10. Discipulos mittit: quis proximus; & melior pars.
11. Sic orate; Dei est expellere Dæmonia: væ, væ.
12. Fermentum, argentum, curæ, somnusque cavenda.
13. Crimina flete: hæc erigitur: quàm janua stricta!
14. Hydropem sanat; legito inferiora crucemque
15. Gaudia quanta ab ove, & drachma, natoquë repertis.
16. Pauperibus date: lex; Coniux, & Dives avarus.
17. Scandala; leprosique decem: hæc sumpta, illa relicta.
18. Assiduousque, humilisque ora; da: desere: cerne.
19. Zachæus, Solyma excipiunt; flet: pellitur emptor.
20. Tentantes Scribas Sadducæosque retundit.
21. Plus aliis dedit hæc, casus notat Urbis, & orbis,
22. 23. 24.
- Venditus, illusus, fixus post funera vivit.

Sanctus Joannes Apostolus & Evangelista, dilectus Deo & hominibus, usque ad Trajani Imperatoris tempora pervenit, & sexagesimo octavo post passionem Domini anno, qui erat annus à Nativitate ejusdem Domini nostri centesimus vel centesimus primus, cum pace quievit, testes Eusebius in Chron: S. Hieronymus in libr: de Script: Eccles: & alii.

Scripsit Evangelium, Apocalypsim & epistolas tres, & quidem Evangelium, de quo nulla unquam fuit dubitatio,

tio, scripsit post alios tres Evangelistas, & quoniam Sancti Apostoli brevitati studebant maximè, ideo Sanctus Joannes fere omnia prætermisit, quæ ab aliis scripta fuerunt, ea siquidem sola repetiit, quibus addendum aliquid existimavit.

De Apocalypsi dubitatio aliqua fuit olim apud Græcos præcipuè, & nunc est apud Hæreticos, quemadmodum etiam de secunda & tertia epistola, sed Ecclesia Catholica tum Apocalypsim, tum epistolas illas duas, ut Evangelium & epistolam primam in numerum Sanctarum Scripturarum sub nomine S. Joannis recepit.

Vide Controversias Bellarmini libro I. De verbo Dei cap: 18. & 19.

J O A N N I S.

Cap: I.

Verbum est lux, fit homo, est Christus, perhibente Joanne.

2.

In vinum convertit aquam, zeloque voratur.

3.

Si quis vult vitam, bis nasci & credere debet.

4.

Lassus aquam petit & tribuit; febrimque repellit.

5.

Languidus exiliens: Patris ac Nati una potestas

6.

Magnum in pane, marique opus; ast in corpore majus.

7.

8.

Murmur de Christo: non hæc lapidata, nec ille.

9.

Cæcus abit, lavat & videt; & confessus adorat.

10.

Ostium ego, & Pastor bonus; unum fiet ovile.

11.

12.

Lazarus è tumulo: hæc ungit; plebs clamat Osanna.

13.

14.

14.

16.

17.

Hos lavat: iisque fidem, spem & amorem præcipit: orat.

18.

19.

Funes, flagra, Corona, alapæ, crux, lancea, myrrha.

20.

21.

Querit amans; dubitat Thomas: Petre pasce, quid ad te?

ACTUUM APOSTOLORUM.

Cap: I.

2.

Ascensus: sors Matthiæ: oraque Spiritus implet.

Dum.

3. 4. 5.
Dum salit hic, frendent: mors & constantia terret.

6. 7. 8.
Ex septem Stephanum lapidant: Samaria credit.

9. 10. 11.
Saulus, & Æneas, Dorcas, Dux, Gensque vocantur.

12. 13.
Petri libertas & Pauli Missio fulgent.

14. 15.
Immolat & lapidat plebs: Circumcisio nulla.

16. 17.
Casi clauduntur: Paulum hinc mirantur Athenæ.

18. 19.
Dat victum labor, & Pauli sudaria sanant.

20.
Suscitat Eutychem; ac Christi commendat ovile.

21. 22.
Vi tractus de templo, auget sermone tumultum.

23. 24.
Salvus ab insidiis, coram Felice perorat,

25. 26.
Appellat Romam, Festo insanire videtur.

27. 28.
Naufragio appellit Melitam; Romæque moratur.

— — — — —
Sanctus Paulus Apostolus ab ipso Christo de Cælo vocatus, & per Cælestem revelationem Evangelium plenissimè edoctus, repente de persecutore Prædicator eximius factus, eodem anno & die, quo Sanctus Petrus, Martyrio coronatus est, cujus rei Eusebius in Chronico, Sanctus Hieronymus de Script: Eccl'es: & omnis antiquitas testis est. Scripsit epistolas quatuordecim:

Ad Romanos	-	-	-	1.
Ad Corinthios	-	-	-	2.
Ad Galatas	-	-	-	1.
Ad Ephesios	-	-	-	1.
Ad Philippenses	-	-	-	1.
Ad Colossenses	-	-	-	1.
Ad Thessalonicenses	-	-	-	2.
Ad Timotheum	-	-	-	2.
Ad Titum	-	-	-	1.
Ad Philemonem	-	-	-	1.
Ad Hebræos	-	-	-	1.

Et

Et quidem de primis tredecim nulla unquam controversia fuit. Epistolam ad Hebræos teste S. Hieronymo in lib: de Script: Eccl: alii tribuebant Barnabæ, alii Lucæ, alii Clementi Romano: nec defuerunt Hæretici, qui huic epistolæ Authoritati detraherent; cæterum esse eam & verè Canonicam, & à S. Paulo scriptam testis est Ecclesia Catholica universa, quæ illam legit assiduè inter Missarum Solemnia sub nomine Beati Pauli Apostoli.

Præter has Epistolas quatuordecim, fertur & alia sub Nomine Beati Pauli ad Laodicenses; sed ea [inquit S. Hieronymus in lib: de Script: Eccl:] ab Omnibus expoditur; feruntur quoque sub ejusdem B. Pauli nomine epistolæ quædam breves ad Senecam: quas S. Hieronymus in eodem lib: in Seneca non videtur contempsisse. Sed Ecclesia Catholica neque epistolam ad Laodicenses, neque epistolam ad Senecam in Catalogo Scripturarum posuit, ac per hoc B. Pauli eas non esse censuit.

A D R O M A N O S.

Cap: I.

Laudatur Romana fides: reprobi ultio justa.

2.

3.

Non lex, non natura, facit sed gratia iustos.

4.

5.

Justitiæ reputata fides: nunc gratia abundat.

6.

7.

Per Christum liber, per Christum à lege solutus.

8.

9.

Gratia successit legi; Gentes recutitis.

10.

11.

Justitiam ignorant: Deus hos aliquando reducet.

12.

13.

Sancti, humiles, cæci, lætisque, obedite potenti.

14.

15.

Infirmi firmate fidem: mea gloria Gentes.

16.

Hos illosque Salutate: hi mecumque salutant.

I. A D C O R I N T H I O S.

Cap: I.

Solus baptizat Christus: crux gloria nostra.

2.

3.

Hanc solùm scio, nil sunt Paulus, Apollo, Cephasque.

CA

Judi-

4.
Judicium Domino, ipsius sunt munera vestra.
5. 6.
Hunc trado Satanæ: vos templum membraque Christi.
7.
Qui nupsit bene, sed meliùs qui Virgo remansit.
8. 9.
Succurrere infirmo Fratri; omnibus omnia factus.
10.
Nobis est potus sanguis Christi, esaque corpus.
11.
Indignè ergo bibens vel edens, utriusque reus fit.
12.
Corporis unius varia estis membra fideles.
13. 14.
Maxima virtutum Dei amor: majorque prophetans.
15.
Christus surrexit tumulo: omnes ergo resurgent.
16.
Collectæ fiant: Ego vos, Sociique salutant.

2. AD CORINTHIOS.

Cap: I.
Adversis constans animus; sermo quoque constans.
2.
Si tristes quis lætificet? Volo parcite lapso.
3. 4.
Gloria vos estis mea: Spem addit gloria major.
5.
O utinam pereat domus hæc! en tempora Sancta.
7.
Vestra mihi virtus, quin & dat gaudia mæror.
8. 9.
Prompto hilarique animo date; vobis Macedo monstrat.
10.
Talis ero præsens, qualem mea epistola fingit.
11.
Zelotes vestri sum, tanta pericula passus.
12.
Laudibus insipiens nec ero, Vos dummodo lucrer.
13.
Ædificat, non destruit, hæc collata potestas.

A D G A L A T A S.

Cap: 1.

Istud Evangelium Christus mihi tradidit ipse.

2.

Gentiles mihi, Circumcisio credita Petro.

3.

Non factis Abrahæ, at fidei promissio facta.

4.

Servus sub lege, at sub Christo filius hæres.

5.

6.

Iustitia à Christo, in Christi Cruce gloria tantùm.

A D E P H E S I O S.

Cap: 1.

Christus honor, sors, spes & sanctificatio nostra.

2.

Gens inimica Deo, nunc facta domestica Christi.

3.

Participes vos esse Dei, hoc annuntio vobis.

4.

Unum estis corpus, sit vobis Spiritus unus

5.

6.

Diligite uxores: in Spiritualia pugnez.

A D P H I L I P P E N S E S.

Cap: 1.

Dissolvi cupio, at pro vobis vivere vorum.

2.

Sola meos in vos affectus gaudia produnt.

3.

4.

Hæc iterum repeto; Vos o! mea gaudia fratres.

A D C O L O S S E N S E S.

Cap: 1.

Christus imago Dei, primogenitusque creati.

2.

Crimina donavit nobis, chirographa delens.

3.

4.

Expoliare hominem veterem: sal condat ora.

I. AD THESSALONICENSES.

Cap: 1.

Vestra fides, sermoque Dei clarescit ubique.

2.

3.

Gloria vos, & spes, & consolatio nostra.

4.

5.

Qui dormit surget; vigilandum nocte dieque.

2. AD THESSALONICENSES.

Cap: 1.

2.

3.

Glorior in Vobis: scripta & non scripta tenete.

I. AD TIMOTHEUM.

Cap: 1.

2.

Qui blasphemus eram, Doctorem gratia fecit.

3.

Irreprehensibilis sit Episcopus, atque Minister.

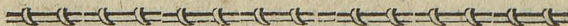
4.

Spiritus erroris veniet: lege, carpe, doceto.

5.

6.

Sic vive erga alios; alii sic, gratia tecum.

2. AD TIMOTHEUM.

Cap: 1.

Intrepidum te age Præconem, mecumque labora

2.

Regnabit patiens; noli contendere verbis.

3.

4.

Devitans homines sceleratos: sobrius esto.

AD TITUM.

Cap: 1

2.

3.

Elige Presbyteros, dictis, factisque moneto.

AD PHILEMONEM.

Cap: unic.

In me suscipio fili, quod Onesimus in te.

AD

A D H E B R Æ O S .

Cap: 1.

2.

Filio & hæredi Christo, Deus omnia subdit.

3.

4.

Hic Moysis Dominus; requiem credentibus offert

5.

6.

Pontificum exemplar: recedenti grande periculum.

7.

8.

Melchisedece typo, æternus summusque Sacerdos.

9.

10.

Sanguine sanctificat Christus, semel hostia factus.

II.

Mira patrando fides, nondum promissa recepit.

12.

13.

Aspicite in Jesum, vestrisque obedite Magistris.

SANCTUS Jacobus Apostolus epistolam unam scripsit, quæ de septem Catholicis est; at nonnulla quæstio est tam de ipso Jacobo, quàm de ejus epistola. Græci in Menologio tres Jacobos Apostolos celebrant, Jacobum Alphæi die nona Octobris, Jacobum fratrem Domini die vigesima tertia ejusdem Mensis; & Jacobum Zebedæi die 30. Aprilis. S. Hieronymus in libro contra Helvidium, meminit hujus Opinionis, quæ tres Jacobos facit, duos ex numero duodecim Apostolorum, & unum extra numerum, sed rectè in eodem loco hanc opinionem refellit; Nam idem omnino est Jacobus Alphæi & Jacobus frater Domini, qui & minor dicitur in Evangelio: & duos tantum novit, & celebrat Ecclesia Latina, Jacobum Fratrem Joannis die 25. Julii & Jacobum Alphæi Fratrem Domini, die prima Navi; cur autem dicatur Frater Domini, aliis rejectis, ratio hac est: Jacobus hic fuit filius Cleophæ, qui Cleophas fuit frater Sancti Josephi, hinc enim Maria Cleophas, dicitur Soror Matris Domini Joan: 19: quia erat uxor Cleophæ Fratris Josephi, usitatum enim est, ut Conjuges duorum Fratrum, Sorores nominentur, & quemadmodum Maria Cleophas dicebatur Soror Mariæ Matris Domini: Sic etiam Jacobus Frater Domini, quia erat filius Sororis Matris Domini; quòd verò S. Jacobus minor dicitur in Evangelio Jacobus Alphæi, hoc inde venit probabilius; quòd Pater S. Jacobi fuerit binomius, quemadmodum S. Matthæus dicitur etiam Levi, & S. Petrus dicitur etiam Simon: & observat S. Hieronymus in lib: contra

contra Helvidium in Sacris scripturis, multos esse binomios.

Quod attinet ad Epistolam ejus, non defuerunt olim, qui de ejus autoritate dubitarent, & hoc tempore ab hæreticis in dubium revocatur. Sed certissimè epistola Sacra & Canonica est. Vide Bellarminum lib: 1. de Verbo Dei cap: 18.

Extat nomine S. Jacobi Protoevangelium, sed ab Ecclesia nunquam receptum. Extat etiam Liturgia eidem S. Jacobo attributa: quæ tamen à posterioribus ita locupletata est, ut non sit facile dijudicare quæ pars ejus Liturgiæ Sanctum Jacobum habeat Authorem. Obiit hic sanctissimus Apostolus glorioso martyrio coronatus Anno septimo Neronis, ut scribit S. Hieronymus in lib: de Script: Eccles:

J A C O B I.

Cap: 1.

2.

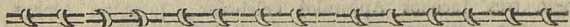
Sis piens mitisque; fidem praxisque sequatur.

3.

4.

5.

Lingua, cupido, & opes, mala: inungat Presbyter agros.

SANCTUS Petrus Apostolus & Christianorum Summus Pontifex, & Vicarius Jesu Christi, qui est Sacerdos in æternum, anno Domini trigesimo tertio, vel secundum alios tricesimo quarto, Ecclesiæ Christianæ præsidere cepit, & anno sexagesimo nono vel secundum alios septuagesimo Martyrio coronatus est. Scripsit epistolas duas, de priore nulla unquam dubitatio fuit, de posteriore propter styli diversitatem nonnulla apud aliquos dubitatio fuit, sed Ecclesia utramque Epistolam, & Canonicam, & S. Petri esse docuit in Concilio Laodiceno, Carthaginensi tertio, & Tridentino. Cur autem diversus videatur stylus prioris & posterioris epistolæ, rationem reddit Sanctus Hieronymus in Epistola ad Hedibiam quæst: 11. quoniam Apostolus non semper eodem interprete utebatur.

I. P E T R I.

Cap: 1.

2.

Sanguine mundati, Conformes vivite Christo.

3.

4.

5.

Sint Cultus, mores, & dicta hoc nomine digna.

2. P E T R I.

Cap: 1.

2.

3.

Scandite ad alta : istos fugite : expectate futura.

1. J O A N N I S.

Cap: 1.

2.

Lux Deus est, tenebræ nos; lux sed finis amando.

3.

4.

5.

Tantum debemus, quantum est testatus amorem.

2. Cap: unic:

Hæreticis nec ave dicas. Tibi plura reservo.

3. Cap: unic:

Scribere multa tibi nolens, hæc pauca remitto :
Non imitare malum, sed quæ bona fratribus, hæc fac.

Sanctus Judas Frater Jacobi Apostoli ex duodecim, unam
eamque brevem scripsit epistolam, quam Ecclesia ut Sa-
cram & Canonicam recipit.

J U D Æ.

Cap: unic:

Tradita jam vobis fidei præcepta tenete.

A P O C A L Y P S I S.

Cap: 1.

Vidi viventem, & candelabra aurea septem.

2.

Sede movebo sua fragilem; dabo præmia forti.

3.

Evomam ab ore meo tepidum : sto & ad Ostia pulso.

4.

5.

Ter Sancto Domino benedictio : Gloria & Agno.

6.

Prodigiis fecunda micant reserata Sigilla.

7.

De quacunq; tribu signantur millia bis sex.

8.

9.

Signa tubas Cælo, terræque, marique secuta.

10.

Fulmina dant voces; librumque vorare jubetur.

II.
 Et recipit testes, & grates intonat æther,
 12.
 Fulgida Sole paritque, fugitque; hinc pugna Draconis.
 13.
 Bestia blasphemat Dominum, Sanctosque, Domumque.
 14.
 Agnum Virginitas, morientes facta sequuntur.
 15. 16.
 Cantant Victores. Phialas effundite septem.
 17. 18.
 Magna Babel Meretrix, Cælo exultante peribit
 19. 20.
 Cæna Agni, Rex Regum: Annorum mille potestas.
 21. 22.
 Sponsa Dei est Ecclesia; & est lux illius Agnus.

NOVI TESTAMENTI ~~IN~~IS.

Pro vario Scripturæ Divinæ sensu, varii consulendi sunt Auctores, ad id appositè & metricè Sixtus Senensis in sua Bibliotheca sancta:

Historiam, Hebræis & Græcis fontibus haustam
Hieronymo discas Duce.
 Allegorias, Anagogemque recludent
Origines, & Ambrosius.
 Exponent sensus formandis moribus aptos
Chrysostomus & Gregorius.
 In dubiis, altaque locis caligine mersis
Aurelius lucem feret.
 At brevis & facilis non est spernenda tyroni
Lirinensis expositio

*Pro Clericis brevissima praxis imitandi
Christum Dei Filium in terris conver-
santem, Clericorum Principem,
& Summum Sacerdotem.*

1.

Jesus valde diluculo surgens, egressus abiit in desertum locum, ibique orabat. Mar: 1. docens, quod Clerici debeant matutinum tempus impendere, & dare operibus pietatis erga Deum, scilicet orationi, sacrae meditationi, laudi divinae, gratiarum actioni &c: atque sic primitias diei offerre Deo.

2.

Expletis operibus pietatis erga Deum, Jesus accinxit se ad opera charitatis & misericordiae spiritualis ac corporalis exhibenda proximis, docendo & praedicando, infirmos sanando, &c: Unde post finem orationis ait ad Apostolos: eamus in proximos vicos & civitates; ut & ibi praedicem: ad hoc enim veni. Mar: 1. per quod docere voluit Clericos, quod post finem divini officii debeant se convertere ad proximos per opera charitatis & misericordiae spiritualis & corporalis juvandos pro cujusque facultate & viribus à Deo concessis, tempusque negotiationis spiritualis non otiano, ludendo, componendo &c: consumant; sed in proximorum utilitatem, & finaliter ac ultimato ad Dei gloriam promovendam impendere studeant; considerantes quod ad hoc venerint, & à Deo vocati sint ad Clericatum.

3.

Tempore vespertino Jesus dimisso populo rediit ad solitudinem, ut orationi vacaret. Cum dimisset eos, abiit in montem orare Mar: 6. & Luc: 6. conveniebant turbæ multæ, ut audirent, & sana-

rentur à languoribus suis: ipse autem secedebat in desertum, & orabat.

Per quod docere voluit Clericos, quod circa tempus vespertinum, dimissis operibus & negotiis circa proximos, debeant ad sua spiritualia exercitia reverti, quæ ad Dei cultum & propriæ animæ culturam pertinent; cujusmodi sunt oratio, laus Dei vocalis, divinarum rerum meditatio, & contemplatio, examen conscientiæ, materiæ pro crastina meditatione inventio, & dispositio &c.

4.

Quamvis Jesus ex conversatione cum utriusque sexûs hominibus nullum potuerit adire periculum, aut pati animæ damnum, nihilominus nunquam cum fœmina sola loqui voluit privatim, & in loco non publico, patente, & omnibus conspicuo. Joan: 4. per quod Clericos docere voluit, quod ad evitandum incontinentiæ periculum, aut infamiam, debeant fugere conversationem & omnem colloquutionem cum fœmina quacunque clandestinam, occultam & secretam. Cornelius à lapide in cap: 4. Joan.

5.

Jesus à fœminis Maria Matre sua Sanctissima, Martha, Maria Magdalena, Samaritana, interpellatus, nonnisi spiritualia & ædificatoria cum illis locutus est. Per quod docere voluit Clericos, quod in casibus necessariis, ubi cum fœminis loquendum est, nonnisi spiritualia, & ædificatoria loqui & proferre debeant.

POSITIONES,
CUM
QUÆSTIONIBUS,
AD
THEOLOGIAM
PRÆVIÆ.

PRO PUBLICO EXAMINE SCHOLASTICO,
Dato omnibus proponendi & ob-
ciendi loco,

EXPOSITÆ.
IN SEMINARIO VARSAVIENSI,
CONGREGATIONIS MISSIONIS.

ANNO 1778.

I.

Sacra Scriptura est verbum DEI scriptum, &
per Ecclesiam manifestatum.

II.

Tria in Scripturis distingui debent; res,
verba, & stylus. Triplex quoque in Scriptori-
bus distinguenda est operatio, revelatio nempe,
inspiratio, ac specialis assistentia.

III.

III.

Specialis Spiritus Sancti assistentia ad Scripturas non sufficit, sed vera & propriè dicta inspiratio ad eas est admittenda; non tamen ad singulas Scripturæ sententias admittenda est peculiaris DEI revelatio. Verborum delectus & stylus uniuscujusque Scriptoris Sacri ingenio ac indoli permixtus est, sine speciali & immediata inspiratione ad singula verba, licet sint omnia & singula, quibus exprimentur Mytheria, Prophetiæ, aliaque similia captum hominis superantia, inspirata & dictata à Spiritu Sancto.

IV.

Generatim Scriptura in novum & vetus Testamentum dividitur? Vetus 45. Novum 27. libros continet, qui in Proto & Deutero Canonicos divisi, bene in Legales, Historicos, Sapientiales & Propheticos dividuntur.

V.

Versiones Scripturæ præcipuæ sunt: Græca, Syriaca, Arabia, Chaldaica Itala seu latina & Vulgata.

VI.

Inter Græcas veteris Testamenti versiones, quatuor celebriores sunt. Prima & antiquissima est septuaginta Interpretum, qua versione usi sunt Apostoli, quâ usa est, & etiamnum utitur Ecclesia Græca, & quæ velut authentica diu in Ecclesia obtinuit, & etiamnum obtineret, si ex Ecclesiæ judicio, atque sententia certum foret, eam, quæ nunc extat, Authographo Septuaginta Interpretum conformem esse.

VII.

VII.

Nonnulli post Philonem Judæum arbitrantur illos Septuaginta Interpretes, qui rogante Ptolomæo Philadelpho Ægyptiorum Rege ab Eleazaro Summo Pontifice in Ægyptum missi sunt, ubi Libros Sacros hæbraicè scriptos in Græcum Sermonem converterunt, divinitus afflatos & inspiratos fuisse, immo S. Justinus, referente S. Augustino Lib: 2. de doctrina Christiana narrat, eos Singulos in Singulis cellulis separatim inclusos, iisdem verbis, eodemque rerum Ordine usos fuisse, eodem scilicet dictante Spiritu Sancto; Verum confictam illam cellularum fabellam exsufflat S. Hieronymus in prologo Pentateuchi, cui tamen non omnes, aliorum Autoritate ac ratione freti, subscribunt, eorum numero & nos adjungi haud illicitum nobis putamus.

VIII.

Secunda versio Græca est Aquilæ, qui ex Christiano factus est Judæus, vixitque imperante Adriano circa Annum à Christo nato 130. Tertia Symmachi Samaritani, qui ejurato Judæismo factus est Christianus, ac tandem ex Catholicis defecit ad hæreticos Ebionitas: scripsit post Aquilam imperante Commodo; Quarta à Theodotione fuit adornata. Is post susceptum Baptismum & propugnata Marcionis deliria ad Judæos se transfudit sub Antonio Caracalla in-eunte sæculo tertio.

IX.

Versiones Syriaca, Chaldaica, & Arabica, quamquam utilitatis aliquid afferre possint ad elucidandum textum sacrum, nusquam tamen ab Universali Ecclesia fuerunt approbatæ.

X.

Inter Latinas versiones celebratissima sunt, Italica & vulgata, Italica est Antiquissima, cujus Auctor ignoratur, vocatur à S. Hieronymo *Communis & vulgata*, quia usque ad hanc ætatem eam utebatur Ecclesia. Hanc emendavit S. Doctor, qui, ut ipse refert in fine libri de Scripturis Ecclesiasticis, novum Testamentum græcæ fidei reddidit, & vetus juxta hæbraicam transtulit.

XI.

Versioni Italica, vulgata nostra successit, cui merito prælata est, ut pote, quæ non ex versione veteris Testamenti, sicut Italica, sed ex ipso primigenio textu edita fuerit, atque ideo fonti vicinior ac purior.

XII.

Est igitur Vulgata nostra, Vetus Italica, à S. Hieronymo recognita & emendata, quam Ecclesia in Concilio Tridentino authenticam esse declaravit, id est non quidem ab omnibus nævis immunem, multa enim de industria relicta sunt, quæ correctione indigere videbantur, ait Bellarminus in Epistola ad Lucam Burgensem; sed absolute & simpliciter fidelem, & sinceram in iis, quæ pertinent ad fidem & mores, & ceteris editionibus latinis præferendam. Vide Pallavicinum Lib: 6. Hist: Con: Triden: Cap: 17.

XIII.

Omnes veteris Testamenti libri hebraicè exarati sunt (modo tamen nonnulli excipiantur, qui post Esdræm græcè scripti) novi autem Testamenti Librorum, textus originalis & primigenius

genius græcus est, exceptis Evangelio S. Matthæi & Epistola S. Pauli ad Hæbreos hæbraicè seu Syriacè scriptis, pura namque hebraica lingua tunc temporis apud Judæos domesticæ, & vernacula non erat.

XIV.

Dubium non est quominus Hæretici tentaverint sæpius Sacrum textum adulterare, nec etiam dubium est, quin leviores quidam nævi in eo occurrant, quod ex varietate codicum hebraicorum, græcorum & latinorum facillè demonstratur; nullum etiam dubium est ut primævus novi Testamenti textus purus non fluat in iis, quæ ad fidem & mores spectant, versatur id duntaxat circa textum hebraicum, quem Catholici nonnulli, longè plurimis aliis repugnantibus, contendunt à Judæis corruptum de industria fuisse, nos à S. Augustino regulam hac in parte statutam sequentes, dicimus: Ubi versiones discordes sunt, ad ipsum primævum textum recurrendum esse, verumque esse id, quod idem S. Doctor docet, Judæos nempe DEO providente per universum idcirco dispersos, ut ex libris, quos ipsi habent, convincantur Gentiles, confictas à nobis non esse de Christo Prophetias, quas ex infensissimis Christiani Nominis hostibus accepimus. *Codicem portat Judæus unde credat Christianus, Librarii nostri facti sunt, quomodo solent servi post Dominos codices ferre, ut illi portando deficiant, illi legendo proficiant.* Lib: 18. de Civit: Dei Cap: 24.

XV.

Sensus Scripturæ generatim duplex est, literalis & mysticus. Ejusdem Scripturæ multiplex esse potest literalis. Mysticus verò triplex distinguitur, Allegoricus videlicet, moralis & Anagogicus. Ex solo sensu literalis haberi potest aliquid

quid fide divina credendum, non autem ex sensu mystico & Spirituali, nisi à Spiritu Sancto vel in Scripturis, vel in traditione declaretur. *Nunquam Parobola & dubia anigmatum intelligentia potest ad Autoritatem dogmatum proficere.* S. Hieron: in Cap: 13. S. Matth.

QUÆSTIONES.

I.

De Locis Theologicis.

Quid, quot, & quinam sint?

II.

De Traditione.

Quid est? quotuplex? quomodo divina distinguatur ab Ecclesiastica, & quomodo à pura Apostolica secernatur. Traditionem non scriptam & olim fuisse, & etiam nunc esse necessariam, quibus argumentis ostenditur?

III.

De Conciliis.

Quid? quotuplexque Concilium? quibus modis dici possit Æcumenicum? quibus conditionibus Christus Conciliis promisit se adfuturum? quâ viâ certò constare possit, an in Concilio servatum fuit quidquid necessum est, ut firma sit & rata ejus definitio? an quæcunque in Conciliis proferantur ab Episcopis, ut docendis decretis viam præmuniant ad fidem Catholicam pertineant, & quibus regulis discerni debeant ea, quæ

quæ tanquam de fide tenenda proponuntur, ab aliis, quæ non sunt de fide? an Concilium generale errare possit in fidei & morum decretis? An soli Episcopi sedeant in Conciliis fidei Judices: an non etiam simplices Presbyteri? an Concilia generalia ex se ipsis virtute promissionum Christi, vel ex subsequente duntaxat Ecclesiarum acceptatione vim suam & auctoritatem supremam sortiantur? an Concilia sint absolute necessaria?

IV.

De Sede Apostolica, seu Romana Ecclesia.

An Sedes Romana cæteris Ecclesiis dignitate & Auctoritate præmineat? an sit indefectibilis? an Romanus Pontifex primatum habeat honoris & jurisdictionis supra cæteros Episcopos?

V.

Quid de Auctoritate Sanctorum Patrum? Theologorum Scholasticorum? ratione naturali? Auctoritate Philosophorum? Jurisconsultorum? & quid de Auctoritate humanæ historiæ in materiis, probationibusque Theologicis dicendum?

Ad Majorem DEI Gloriam.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

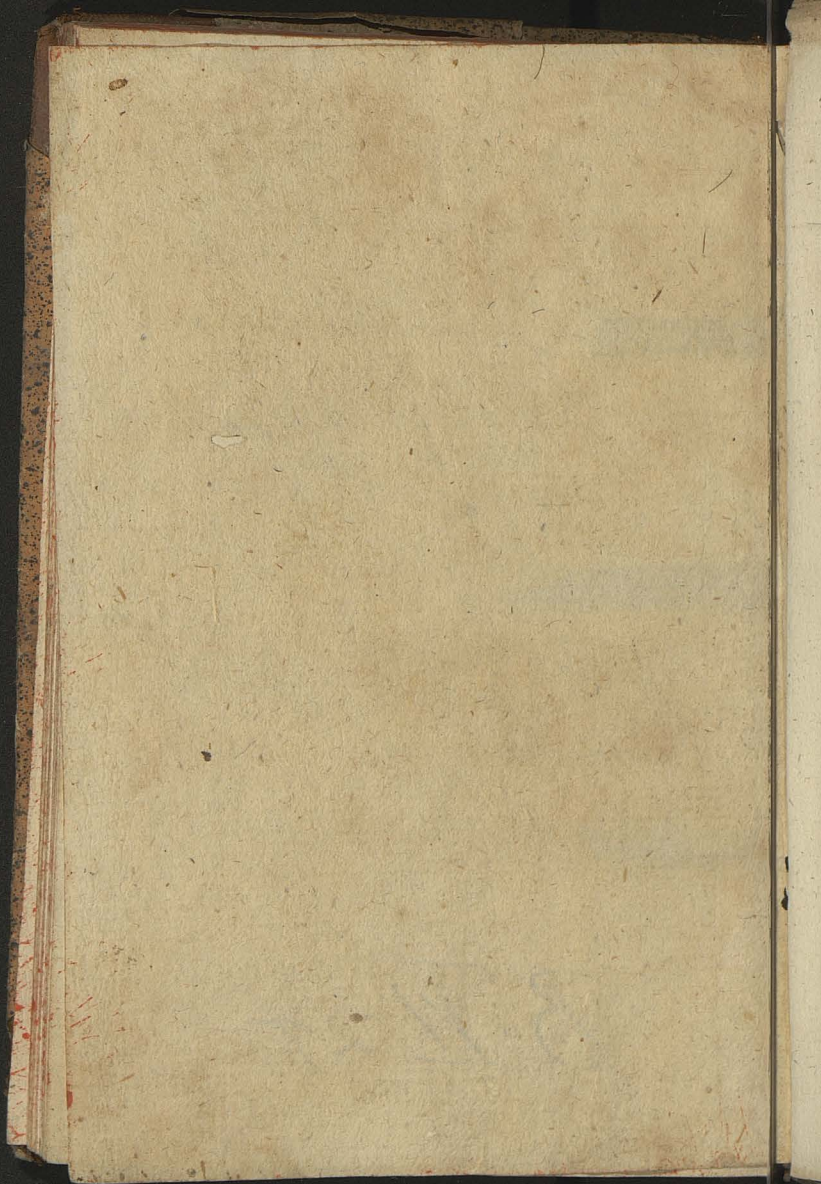
De Side Apollon...
Faint, illegible text in the middle section of the page.

Faint, illegible text in the lower middle section of the page.

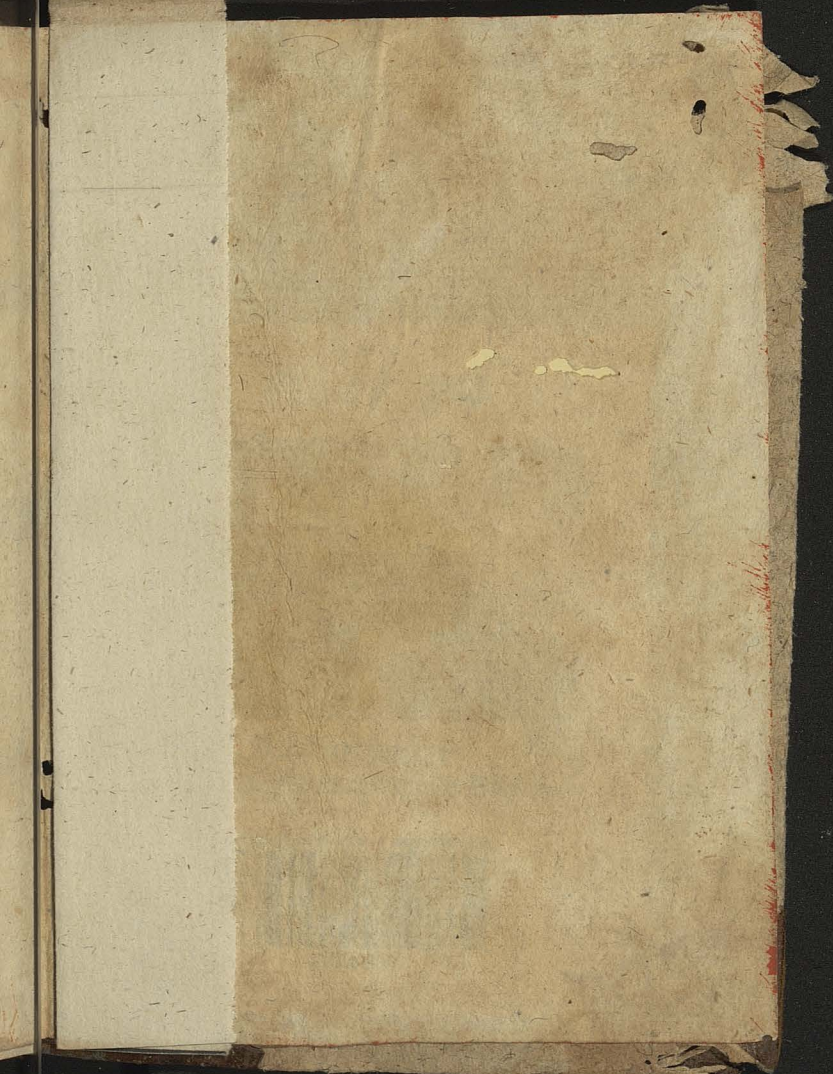
B. VII. 27

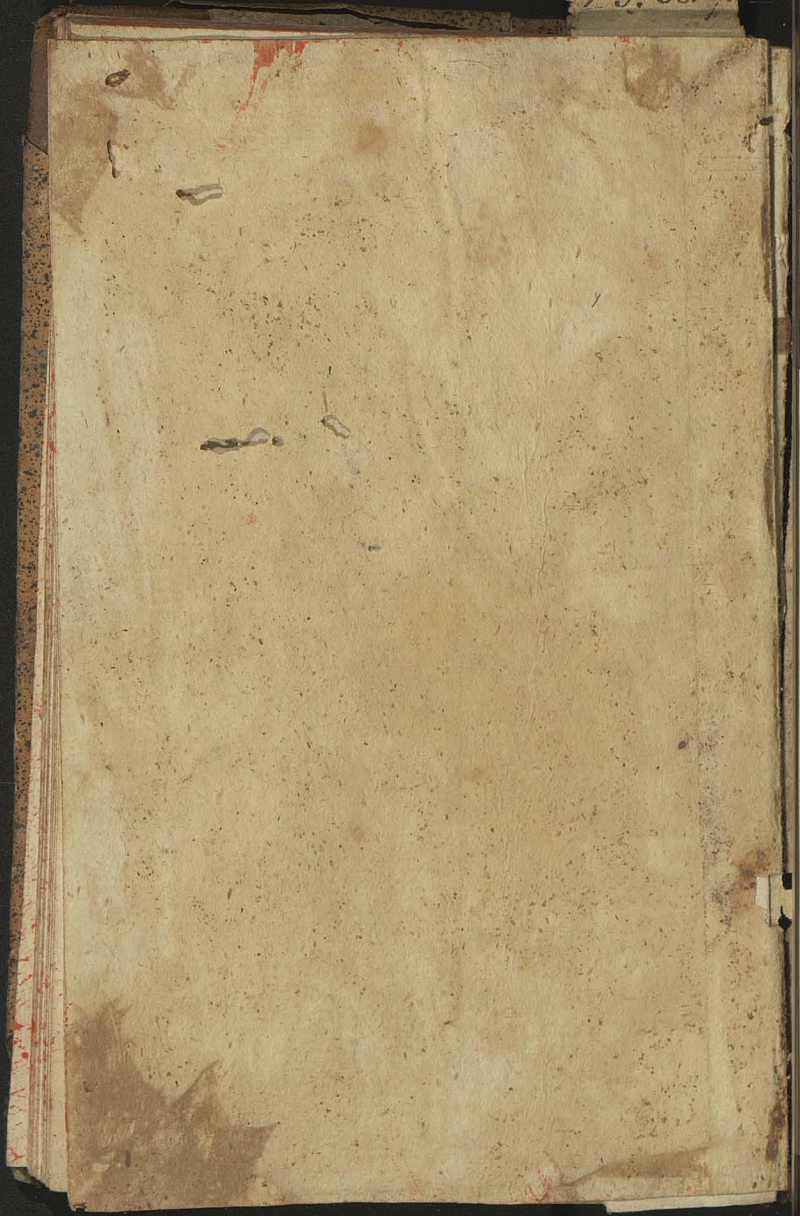
48

48

F. S. Smith

76
T. S. Scripps

71
P

B. IV. 27

714917

Bibliotheca

200,-

P.P. Camaldulensium in Bielany

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej

03467

B -